

Republika Hrvatska
Općinski sud u Rijeci
Stalna služba u Opatiji
Maršala Tita 4
51410 Opatija

Poslovni broj P-2448/2019-46

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Općinski sud u Rijeci, Stalna služba u Opatiji, po sutkinji Ani Župić, kao sucu pojedincu, u pravnoj stvari tužitelja Ivana Stipaničeva, Rijeka, Kozala 26, OIB: 87521801975, kojeg zastupa punomoćnik Nikola Sabljar, odvjetnik iz Rijeke, protiv tuženika Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka, Jadranski trg 3a, OIB: 23057039320, kojeg zastupaju punomoćnici odvjetnici u Odvjetničkom društvu Hanžeković i partneri d.o.o. Zagreb, radi utvrđenja i isplate, nakon održane javne glavne rasprave, zaključene 16. travnja 2026. u prisutnosti zamjenice punomoćnika tužitelja Erike Ljutić, odvjetničke vježbenice iz Rijeke i punomoćnika tuženika Maria Jankovića, odvjetnika u Odvjetničkom društvu Hanžeković i partneri d.o.o. Zagreb, po objavi od 27. svibnja 2025.

p r e s u d i o j e

I. Utvrđuje se ništetnom odredba čl. 8. Ugovora o kreditu broj: 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 sklopljenog između tužitelja kao korisnika kredita i tuženika kao kreditora dana 10.03.2008. godine, potvrđen od strane Javnog bilježnika Darka Paravića posl.br. Ov-5967/08 dana 12. ožujka 2008. godine, kojom je ugovoreno da se mogu vršiti promjene ugovorene kamatne stope u skladu s važećim odlukama Banke, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, pa stoga kao takva ne proizvodi pravne učinke za ugovorne stranke te tužitelj nije bio dužan plaćati mjesečni anuitet po promjenama kamatnih stopa tuženika od 01.05.2009. do 01.10.2015. godine.

II. Utvrđuju se ništetnim odredbe čl. 2. i čl. 7. Ugovora o kreditu broj: 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 sklopljenog između tužitelja kao korisnika kredita i tuženika kao kreditora dana 10.03.2008. godine, potvrđen od strane Javnog bilježnika Darka Paravića posl.br. Ov-5967/08 dana 12. ožujka 2008. godine, kojom su glavnica i povrat obveza vezani uz valutu švicarski franak.

III. Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati iznos od 15.878,57 eura sa zateznim kamatama tekućim na iznos od 11.878,57 eura od 1. listopada 2015. do 31. prosinca

2022. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, od 1. siječnja 2023. do 29. prosinca 2023. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotnih poena, a od 30. prosinca 2023. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, u roku od 15 dana, dok se odbija tužbeni zahtjev tužitelja radi isplate iznosa od 820,26 eura te radi isplate iznosa od 697,29 eura sa zatraženim zateznim kamatama.

IV. Utvrđuje se nišetnom odredba čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu, broj 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 sklopljenog između tužitelja kao korisnika kredita i tuženika kao kreditora 10. ožujka 2008. godine, potvrđen od strane Javnog bilježnika Darka Paravića posl.br. Ov-5967/08 dana 12. ožujka 2008. godine, koja glasi: „Za obradu zahtjeva i odobravanje kredita Korisnik kredita dužan je prije korištenja kredita platiti 0,750 % (nula cijelih sedamdesetpet posto) naknade na iznos kredita, odnosno minimalno 200,00 HRK (dvjestoHRK), obračunate s datumom plasmana.“

V. Nalaže se tuženiku da isplati tužitelju iznos od 754,27 eura s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama tekućim od 19. ožujka 2008. godine do 30. lipnja 2011. po stopi od 14% godišnje, od 1. srpnja 2011. do 31. srpnja 2015. po stopi od 12% godišnje, od 1. kolovoza 2015. do 31. prosinca 2022. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, od 1. siječnja 2023. do 29. prosinca 2023. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotnih poena, a od 30. prosinca 2023. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, sve u roku od 15 dana, pod prijetnjom ovrhe.

VI. Utvrđuje se da ne postoji tuženikova tražbina u iznosu od 271,75 eura zajedno sa zateznim kamatama tekućim na iznose od:

- kn 129,32/€ 17,16 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 45,14/€ 5,99 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 208,07/€ 27,62 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 290,45/€ 38,55 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 306,07/€ 40,62 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 80,91/€ 10,74 od 02.05.2008. pa do isplate;

- kn 124,18/€ 16,48 od 02.05.2008. pa do isplate;
- kn 14,76/€ 1,96 od 31.05.2008. pa do isplate;
- kn 163,03/€ 21,64 od 31.05.2008. pa do isplate;
- kn 4,17/€ 0,55 od 01.07.2008. pa do isplate;
- kn 115,51/€ 15,33 od 01.07.2008. pa do isplate;
- kn 9,98/€ 1,32 od 01.08.2008. pa do isplate;
- kn 182,67/€ 24,24 od 01.08.2008. pa do isplate;
- kn 10,31/€ 1,37 od 30.08.2008. pa do isplate;
- kn 183,96/€ 24,42 od 30.08.2008. pa do isplate;
- kn 5,98/€ 0,79 od 01.10.2008. pa do isplate;
- kn 139,42/€ 18,50 od 01.10.2008. pa do isplate;
- kn 1,48/€ 0,20 od 29.11.2008. pa do isplate;
- kn 32,16/€ 4,27 od 29.11.2008. pa do isplate

i to do dana 31.12.2007. godine po stopi koju određuje članak 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate, a od 01.01.2008. do isplate s kamatama po stopi propisanoj čl. 29. stv. 2. Zakona o obveznim odnosima, koja se do 31.07.2015. koja se određuje za svako polugodište u visini eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, uvećane za pet postotnih poena, a od dana 01.08.2015. godine do 31.2.2022. godine, po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, a od 01.01.2023. do 19.12.2023. po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena, te od 20.12.2023. do isplate za svako polugodište uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine.

VII. Utvrđuje se da ne postoji tuženikova tražbina prema tužitelju u iznosu od 3.889,93 eura zajedno sa zateznim kamatama tekućim na iznose:

- kn 104,28/€ 13,84 od 08.04.2011. pa do isplate;
- kn 107,45/€ 14,26 od 07.05.2011. pa do isplate;
- kn 112,57/€ 14,94 od 08.06.2011. pa do isplate;
- kn 113,27/€ 15,03 od 08.07.2011. pa do isplate;
- kn 123,89/€ 16,44 od 05.08.2011. pa do isplate;
- kn 349,44/€ 46,38 od 07.09.2011. pa do isplate;
- kn 314,06/€ 41,68 od 13.10.2011. pa do isplate;
- kn 315,48/€ 41,87 od 12.11.2011. pa do isplate;
- kn 313,74/€ 41,64 od 09.12.2011. pa do isplate;
- kn 321,66/€ 42,69 od 12.01.2012. pa do isplate;
- kn 324,59/€ 43,08 od 14.02.2012. pa do isplate;
- kn 324,17/€ 43,02 od 14.03.2012. pa do isplate;
- kn 321,90/€ 42,72 od 07.04.2012. pa do isplate;

- kn 323,06/€ 42,88 od 11.05.2012. pa do isplate;
- kn 325,00/€ 43,13 od 12.06.2012. pa do isplate;
- kn 322,19/€ 42,76 od 11.07.2012. pa do isplate;
- kn 322,73/€ 42,83 od 09.08.2012. pa do isplate;
- kn 316,76/€ 42,04 od 12.09.2012. pa do isplate;
- kn 318,23/€ 42,24 od 11.10.2012. pa do isplate;
- kn 321,84/€ 42,72 od 10.11.2012. pa do isplate;
- kn 320,27/€ 42,51 od 08.12.2012. pa do isplate;
- kn 321,81/€ 42,71 od 10.01.2013. pa do isplate;
- kn 317,01/€ 42,07 od 09.02.2013. pa do isplate;
- kn 316,21/€ 41,97 od 09.03.2013. pa do isplate;
- kn 320,73/€ 42,57 od 10.04.2013. pa do isplate;
- kn 315,28/€ 41,84 od 10.05.2013. pa do isplate;
- kn 311,36/€ 41,32 od 08.06.2013. pa do isplate;
- kn 310,32/€ 41,19 od 09.07.2013. pa do isplate;
- kn 312,17/€ 41,43 od 10.08.2013. pa do isplate;
- kn 313,09/€ 41,55 od 07.09.2013. pa do isplate;
- kn 317,72/€ 42,17 od 08.10.2013. pa do isplate;
- kn 315,66/€ 41,90 od 09.11.2013. pa do isplate;
- kn 1.003,03/€ 133,12 od 07.12.2003. pa do isplate;
- kn 991,64/€ 131,61 od 11.01.2014. pa do isplate;
- kn 1005,29/€ 133,42 od 08.02.2014. pa do isplate;
- kn 1.007,54/€ 133,72 od 08.03.2014. pa do isplate;
- kn 1.001,27/€ 132,89 od 08.04.2014. pa do isplate;
- kn 996,48/€ 132,26 od 10.05.2014. pa do isplate;
- kn 993,93/€ 131,92 od 10.06.2014. pa do isplate;
- kn 997,41/€ 132,38 od 11.07.2014. pa do isplate;
- kn 1.001,94/€ 132,98 od 09.08.2014. pa do isplate;
- kn 1.006,77/€ 133,62 od 11.09.2014. pa do isplate;
- kn 1.005,49/€ 133,45 od 14.10.2014. pa do isplate;
- kn 1.012,1/€ 134,33 od 12.11.2014. pa do isplate;
- kn 1.012,71/€ 134,41 od 11.12.2014. pa do isplate;
- kn 1.013,52/€ 134,52 od 02.03.2015. pa do isplate;
- kn 1.012,94/€ 134,44 od 02.04.2015. pa do isplate;
- kn 1.012,62/€ 134,40 od 02.05.2015. pa do isplate;
- kn 1.012,11/€ 134,33 od 02.06.2015. pa do isplate;
- kn 1.011,79/€ 134,29 od 02.07.2015. pa do isplate;
- kn 1.011,41/€ 134,24 od 02.08.2015. pa do isplate;
- kn 1.010,96/€ 134,18 od 02.09.2015. pa do isplate

u visini eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, uvećane za pet postotnih poena, a od dana 01.08.2015. godine do 31.2.2022. godine, po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, a od 01.01.2023. do 19.12.2023. po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje

posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena, te od 20.12.2023. do isplate za svako polugodište uvećanjem referentne stope za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine.

VIII. Nalaže se tuženiku tužitelju naknaditi parnični trošak u iznosu 6.198,78 eura eura zajedno sa zateznom kamatom tekućom od dana donošenja presude odnosno od 27. svibnja 2026. do isplate po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, sve u roku od 15 dana, dok se u preostalom dijelu zahtjev tužitelja radi naknade troška odbija kao neosnovan.

r i j e š i o j e

I. Dopušta se preinaka tužbe povišenjem tužbenog zahtjeva učinjena u podnesku od 17. rujna 2025.

Obrazloženje

1. Tužitelj u tužbi navodi da su dana 17. kolovoza 2006. godine tužitelj, kao Korisnik kredita, i tuženik, kao Banka, sklopilo Ugovor o kreditu, broj 2402006-103162160/51400607-5133872089, potvrđen od strane javnog bilježnika Darka Paravića 12. ožujka 2008. godine, broj: Ov-5967/08, na iznos od 163.000,00 CHF (dalje: Ugovor o kreditu). Navedenim Ugovorom o kreditu tuženik je odobrio tužitelju kredit u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 163.000,00 CHF, po srednjem tečaju za CHF tečajne liste Banke važeće na dan korištenja kredita, a koji se tužitelj obvezao vratiti tuženiku u 360 mjesečnih anuiteta zajedno s kamatom po godišnjoj kamatnoj stopi koja je ugovorena kao promjenjiva sukladno odluci tuženika. Tuženik da je mijenjao kamatnu stopu po kreditu na način da je dopisima obavještavao tužitelja da je povećao kamatne stope sukladno jednostranoj odluci banke. Naveo je da je u postupku Udruge Franak u povodu kolektivne tužbe protiv osam banaka u RH među kojima je i tužena banka 13. lipnja 2014. da je donesena pravomoćna presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl.br.PŽ- 7129/13 koja je potvrđena revizijskom odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske pod posl.br. Revt-249/14. Navodi da je odredba čl. 6 Ugovora o kreditu kojom je ugovorena promjenjiva kamatna stopa nepoštена ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo jer uzrokuje neravnotežu prava i obveza, a slijedom čega je posljedica takve ugovorne odredbe ništetnost. Predmetni Ugovor o kreditu sastavljen i sklopljen kao standardni ugovor o potrošačkom kreditu, a terminologija koja je korištena u odlukama tužene odnosno banke kojima se mijenja kamatna stopa i način njezinog obračuna da je visoko stručna i kao takva ona da je razumljiva isključivo onim osobama koje imaju ekonomsku naobrazbu te koje se uz to bave bankarskim poslovanjem, a za prosječnog potrošača kao što je ona ta terminologija da je apsolutno nerazumljiva. Tužitelj je kao potrošač doveden u neravnotežan položaj u odnosu na tuženika kao trgovca pošto je formulacija ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi takva da je na temelju nje tužitelj jedino znao kolika je visina kamatne stope na dan sklapanja Ugovora o kreditu

te da ni približno nije mogla ocijeniti zašto, kako i u kojem smjeru će se tijekom budućeg kreditnog razdoblja kamatna stopa kretati. Zbog toga obveza nije bila određena, niti određiva, a osim toga sadržaj ugovornih odredbi o načinu i uvjetima za promjenu kamatne stope sukladno jednostranoj odluci banke odnosno tužene prosječnom potrošaču kao što je ona nisu bile niti su mogle biti razumljive. Članak 8. Ugovora o kreditu koji se odnosi na ugovorenu promjenjivu kamatnu stopu je bio dio standardnog Ugovora o kreditu unaprijed sastavljenog od tuženika, a kojim odredbama Ugovora se s tužiteljem kao potrošačem nije pojedinačno pregovaralo niti je potrošač imao utjecaj na sadržaj iste, a u kojim odredbama je suprotno načelu savjesnosti i poštenja tužitelju nametnuta obveza on objektivno nije mogao sagledati kao cjelinu u vrijeme sklapanja Ugovora te dovodi do toga da takve ugovorne odredbe uzrokuju neravnotežu u pravima i obvezama tužitelja kao korisnika kredita kao jedne ugovorne strane u odnosu na banku. Stoga je takva odredba nepoštena i sukladno čl. 102. ZZP ništeta. Tužitelj je uredno po dospeljeću ispunjavao svoje obveze na temelju nepoštena odnosno ništeta odredbe čl. 8 Ugovora o kreditu te je uslijed promjene kamatnih stopa jednostranim odlukama tuženika preplatio kamate u dijelu u kojem je tuženik neosnovano stekao iznos koji čini razliku između izmijenjene odnosno povećane kamate i redovne početne kamate ugovorene na dan sklapanja kredita. Odredbom članka 2. Ugovora o kreditu ugovoreno je da je švicarski franak valuta uz koju je vezana glavnica, odnosno ugovorena je **valutna klauzula u švicarskim francima**. Dakle, tuženik je u trenutku sklapanja Ugovora o kreditu tužitelju stavio na raspolaganje iznos u kunama koji je odgovarao protuvrijednosti od 163.000,00 CHF, po srednjem tečaju za CHF tečajne liste Banke važeće na dan puštanja kredit u tečaj koji je iznosio 4,648 za 1 CHF, dok je odredbom članka 7. Ugovora o kreditu povrat obveza iz Ugovora ugovoren u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju za CHF na dan odobrenja žiro računa banke. U početku otplate kredita tečaj CHF u odnosu na koji su se vršile isplate je bio relativno stabilan, a nakon 2007.g. naglo je krenuo rast tečaja. Na ovakve promjene utjecala je svjetska financijska kriza koja se prenila na bankarski sektor. Činjenica promjene (povećanja) tečaja CHF rezultirala je povećanjem mjesečnog anuiteta tužitelja te povećanih uplata na ime razlike početnog srednjeg tečaja CHF-a i srednjeg tečaja CHF-a na dan svake pojedine uplate. U postupku udruge Franak u povodu kolektivne tužbe protiv 8 Banaka u RH, među kojima je i tuženik, dana 14.06.2018. godine donesena je pravomoćna presuda Visokog trgovačkog suda posl.br. PŽ-6632/2017. Visoki trgovački sud je u toj presudi, između ostaloga, utvrdio da su predmetne ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli jasne jer iz istih jasno proizlazi da je predmetni kredit ugovoren u CHF prema tečaju na dan korištenja i da se kredit otplaćuje u mjesečnim anuitetima po tečaju CHF na dan plaćanja te je jasno da je time ugovorena zaštitna klauzula i da se radi o valutnoj klauzuli, te je utvrdio da su navedene odredbe uočljive jer se nalaze na prvoj stranici ugovora o kreditu pisane velikim slovima. Međutim, Visoki trgovački sud je utvrdio da se predmetne odredbe o valutnoj klauzuli ne mogu smatrati razumljivima prosječnom potrošaču jer da banke nisu potrošačima dale odgovarajuće informacije u predugovornoj fazi temeljem kojih bi isti mogli predvidjeti određene ekonomske posljedice iz ugovaranja valutne klauzule u švicarskim francima, te se o takvim odredbama nije pojedinačno pregovaralo, a zbog čega iste odredbe podliježu testu poštenosti. Prilikom ocjene nepoštenosti odredbi o valutnoj klauzuli Visoki trgovački sud je utvrdio da su banke postupale protivno načelu savjesnosti i poštenja jer potrošače nisu informirale o svim rizicima koje prihvaćaju te su štoviše, isti rizik prešutjele i za kredit u CHF nudile nižu kamatnu stopu stvarajući

opći dojam potrošačima da je takav kredit povoljniji te su isto tako banke uvjeravale potrošače da je CHF sigurna valuta te su im davali pojedinačne procjene da su kreditno sposobni samo za kredit u CHF, zbog čega su banke dovele potrošače u situaciju s neizvjesnim iznosom glavnice kredita koji potrošač ima obvezu vratiti banci kao i situaciju s neizvjesnim iznosom cijene te glavnice obzirom da je i kamata u valuti CHF te je ugovorena kao promjenjiva. Tuženik je, dakle, prije i u vrijeme zaključivanja spornog ugovora, propustio informirati tužitelja o nekoliko važnih parametara i činjenica koje utječu na odluku o sklapanju predmetnog ugovora: prvo, o općem riziku vezanom uz svaku valutnu klauzulu, zatim o činjenici da je rizik intervalutarnih promjena u valutnoj klauzuli vezanoj za švicarski franak neusporedivo veći u odnosu na isti takav rizik u valutnoj klauzuli vezanoj uz euro jer Hrvatska narodna banka ne štiti tečaj kune prema švicarskom franku onako kako to čini u odnosu prema euru, treće, da je rast tečaja švicarskog franka u kontekstu skorog uvođenja EURO zone gotovo potpuno izvjestan, što je utvrdio MMF u studiji iz ožujka 1997., te zaključno o povećanom riziku koji donosi istovremeno ugovaranje valutne klauzule i promjenjive kamatne stope, što sve zajedno ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli i o promjenjivoj kamatnoj stopi o kojima se nije pojedinačno pregovaralo čini nepoštenima, pa samim tim i ništetnima. Sve navedeno predstavlja nesumnjiv uzrok neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača protivno načelu savjesnosti i poštenja, a zbog čega je VTS potvrdio prvostupanjsku presudu u dijelu u kojem je utvrđeno da su banke (tuženik) povrijedile kolektivne interese potrošača (tužitelj) korištenjem ugovornih odredbi kojima su otplatu glavnice vezali uz švicarski franak, a o kojim odredbama se nije pojedinačno pregovaralo te da banke (tuženik) nisu potrošače (tužitelja) u cijelosti informirale o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, što je, suprotno načelu savjesnosti i poštenja imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, a zbog čega iste nesporno predstavljaju nepoštene ugovorne odredbe, pa samim time i ništetne ugovorne odredbe. Ugovorne odredbe u smislu članka 2. Ugovora o kreditu kojem je ugovoreno da se tužitelju isplaćuje na ime kredita glavnica vezana uz valutu švicarski franak po srednjem tečaju za CHF tečajne liste Banke važeće na dan korištenja kredita, i članka 7. Ugovora o kreditu kojim je tužitelj bio obvezan vratiti istu glavnica uvećanu za kamatu u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju za CHF tečajne liste Banke važeće na dan plaćanja, nesporno predstavljaju ugovorne odredbe za koje tužitelj kao potrošač nije bio u stanju na temelju razumljivih kriterija procijeniti ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz navedenih odredbi o valutnoj klauzuli. Također, tuženik protivno načelu savjesnosti i poštenja nije tužitelja informirao o svim rizicima, već je isto prešutio i nudio tužitelju (kao potrošaču-slabijoj ugovornoj strani) nižu kamatnu stopu stvarajući opći dojam o povoljnosti takvog kredita, tužitelj je doveden nesporno u situaciju s neizvjesnim iznosom glavnice kredita kao i neizvjesnim iznosom cijene glavnice obzirom da su i iznos glavnice i iznos kamate u CHF valuti, a čime je tuženik navedenim ugovornim odredbama s valutnom klauzulom nedvojbeno uzrokovao znatnu neravnotežu u pravima i obvezama njega i tužitelja. Tužitelju odredbe kojima se glavnica veže za valutu švicarski franak, iako mu je pojam valutne klauzule u osnovi jasan tako da zna da glavnica kredita kojeg otplaćuje ovisi o tečaju švicarskog franka u odnosu na kunu, nisu bile razumljive, posebno jer tužitelj nije bio upoznat da između pojedinih stranih valuta postoje razlike zbog kojih rizik promjene vrijednosti svake od tih stranih valuta u odnosu na kunu nije jednak. Budući da to nije znao, bilo mu je praktički svejedno za

koju stranu valutu će vezati glavnica te stoga nije znao da odredbu kojom je iznos glavnice vezan za valutu švicarski franak koja mu je bila jasna, zapravo ne razumije i nije znao da ne razumije ni kakve će ekonomske posljedice za njega proizaći iz eventualnog sklapanja ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u švicarskim francima. Slijedom navedenog razvidno je da iste odredbe s valutnom klauzulom nesporno predstavljaju nepoštene, pa samim time i ništetne ugovorne odredbe. Obzirom da je u slučaju ništetnosti ugovorne odredbe svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve što je primila na temelju takve ništetne odredbe, tuženik je dužan izvršiti restituciju i vratiti tužitelju sve one iznose koje mu je naplatio u razdoblju od sklapanja Ugovora o kreditu nadalje, na ime povećanja srednjeg tečaja CHF u odnosu na početni srednji tečaj CHF koji je vrijedio na dan korištenja kredita. Stoga tužitelj s osnova navedenih ništetnih odredbi o valutnoj klauzuli i jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi potražuje iznos od 76.587,70 kn zajedno sa zateznim kamatama. Slijedom navedenog, predlaže da sud donese presudu kojom će utvrditi ništenim odredbe Ugovora o kreditu o valutnoj klauzuli i jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi te kojom će naložiti tuženiku da tužitelju isplati iznos od 76.587,70 kuna sa zateznim kamatama i parničnim troškovima.

2. U odgovoru na tužbu tuženik je u cijelosti osporio osnovanost i visinu tužbe i postavljenog tužbenog zahtjeva tužitelja i to s više osnova, koje će u nastavku iznijeti. Tuženik osporava aktivnu legitimaciju tužitelja navodeći kako uplate po kreditu nisu vršene samo po tuženiku, već i od strane gospođe Jadranke Stipaničev i od strane društva Registar d.o.o. te društva Basler osiguranje d.d. Tuženik ističe prigovor zastare iz razloga što je eventualno potraživanje tužitelja u zastari. Nadalje ističe da je odlučna činjenica koju sud treba uzeti u obzir u ovom predmetu to da su tužitelj i tuženik sklopili Aneks Ugovora o kreditu (dalje u tekstu: Aneks) kojim je izvršena konverzija osnovnog kredita iz CHF u eura sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/15 – dalje u tekstu: ZIDZPK/15). Tim Aneksom su parnične stranke stvorile novu pravnu osnovu, bez značaja obnove, na način da je tužiteljev kredit koji je bio denominiran u kunama s valutnom klauzulom u CHF konvertiran u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u eura odnosno položaj tužitelja je izjednačen s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u eura. Prilikom konverzije kredita uzeti su u obzir cjelokupni iznosi uplaćeni radi namirenja početno utvrđenih obroka u CHF te su navedeni cjelokupni iznosi pretvoreni u eura i u valutnu klauzulu u eura po tečaju primjenjivom na dan uplate, a sukladno odredbi članka 19. c stavki 1. točki 3. ZIDZPK/15. Tužitelj je slobodnim očitovanjem volje odlučio urediti ugovorni odnos s tuženikom (tako da se ima smatrati eurskim korisnikom kredita od početka), slijedom čega tuženik smatra u cijelosti neosnovanim tužiteljevu tužbu. U odnosu na navode tužitelja vezano za valutnu klauzulu, tuženik ukazuje kako je primjena valutne klauzule u konkretnom slučaju ugovorena u skladu sa svim važećim zakonskim propisima. Smatra da se presuda donesena u postupku kolektivne zaštite ne može primijeniti na pojedinačne postupke te je u ovom postupku potrebno utvrditi da li je u fazi pregovaranja oko sklapanja ugovora tužitelj bio odgovarajuće informiran glede valute za koju se veže glavnica kredita odnosno da li je banka upozorila tužitelja kao budućeg korisnika kredita na posljedice porasta vrijednosti strane valute za njegove kreditne obveze. Tuženik nadalje ističe kako su tužitelju bile dostupne sve informacije prije, prilikom i za vrijeme sklapanja predmetnog ugovora o kreditu na takav način da je mogao shvatiti ekonomske posljedice ugovaranja kredita u kojem se glavnica kredita

veže za valutu švicarski franak. Naime, tuženik je prvenstveno u reklamnom materijalu kao i oglasima: u ponudi nudio kredite uz valutnu klauzulu u CHF, eura i USD (a ne isključivo ponudu kredita u CHF); ni na koji način nije preferirao, sugerirao ili nagovarao druge potrošače pa tako i tužitelja na bilo koju opciju iz ponude; težište stavio na kreditiranje bez jamaca dakle na opću ponudu stambenih kredita bez jamaca; isticao je da svako kreditno zaduživanje, bez obzira na valutnu klauzulu predstavlja određeni rizik kojeg tražitelj kredita pa tako i tužitelj mora biti svjestan; na letcima egzaktno, grafički prikazao kretanje tečaja CHF, eura i USD u odnosu na kunu za razdoblje od 6 (šest) godina prije 2004. Tuženik nadalje napominje kako su potrošačima pa tako i tužitelju prilikom savjetovanja u bankama predočavani i uručivani obrasci u kojima se decidirano pojašnjava pojam valutne klauzule, te promjena tečajeva stranih valuta za koje je vezana valutna klauzula (npr eura, CHF ili USD) koja utječe na promjenu iznosa povrata kredita (glavnica, kamate, naknada...) u kunama. U svim poslovnicama Banke svakodnevno je moguće provjeriti i tečaj određene strane valute, a navedene informacije tužitelj je mogao dobiti i na besplatnom info telefonu Banke 0800 7890 ili na Internet stranici Banke www.erstebank.hr. Tuženik je tužitelja kao i općenito potrošače upozoravao i informirao o valutnoj klauzuli i to na više različitih načina: Iz Ugovora o kreditu koji prileži spisu vidljivo je da sadrži posebnu odredbu VALUTNA KLAUZULA u kojoj je jasno i nedvojbeno navedeno da će se povrat obveza iz ugovora obračunavati po srednjem tečaju ERSTE BANKE za CHF (po istom onom po kojemu je i korisnik kredita primio sredstva), te da je korisnik kredita upoznat s mogućim promjenama iznosa anuiteta u kunama a koji može nastati uslijed promjene tečaja. Nadalje tužitelj je potvrdio svojim potpisom da ga je tuženik informirao o posljedicama i svim eventualnim rizicima tečaja. Iz - Informacija Pojam «valutna klauzula» i rizici financiranja u kunama s valutnom klauzulom - koji su svi potencijalni korisnici kredita mogli preuzeti i koji su bili na dispoziciji svim potencijalnim potrošačima pa tako i tužitelju u poslovnicama jasno je vidljivo da je tuženik dao upozorenje korisnicima kredita. U navedenom dokumentu stoji jasno upozorenje da promjena tečaja stranih valuta za koje je vezana klauzula (npr. eura, CHF ili USD) utječe na promjenu iznosa povrata kredita u kunama. Navedeni dokument sadrži i primjer promjene mjesečnih anuiteta kada je mjesečni anuitet eura 100. Pa tako se navodi da ukoliko jedan mjesec srednji tečaj banke iznosi kn 739,54 za 100 Eur, a slijedeći mjesec 753,36 za 100 Eur, tada je obveza korisnika kredita za taj mjesec da vrati iznos od kn 753,36. Dakle, prikazan je primjer u Eurima iz kojeg je vidljivo da se mjesečni anuitet u razmaku od samo jednog mjeseca može promijeniti za skoro 2%. Naravno u slučaju da se tečaj promijeni na niže tada je i obveza korisnika kredita manja. Nadalje, u istom dokumentu tuženik informira potrošače pa tako i tužitelja da je svakodnevno moguće provjeriti tečaj određene strane valute i to na besplatnom telefonu banke ili na internet stranici banke. Također je tuženik u tom dokumentu informirao korisnike kredita da ne može preuzeti odgovornost niti jamčiti na bilo koji način za eventualne slučajeve povećanja kunske protuvrijednosti iznosa pri otplati kredita uslijed promjene tečaja. Iz brošure Stambeni krediti ERSTE BANKE koja je bila prilog uz "Novi list", a koja su također dobivali potencijalni korisnici kredita u banci pa tako i tužitelj, također je vidljivo da je tuženik upozoravao i posebno na rizik podizanja kredita uz valutnu klauzulu u švicarskim francima ili američkim dolarima. Iz nje je vidljivo da je tuženik dao informaciju o kretanju valuta unazad šest godina prema kojoj se vidi da je tečaj eura bio najstabilniji, potom tečaj CHF-a te nakon toga USD-a. Također je tuženik dao preporuku korisnicima kredita da kredit vežu uz valutnu klauzulu ovisno o primanjima koja imaju i koja su im

vezana za neku od navedenih valuta. Svaki korisnik kredita pa tako i tužitelj također je dobio brošuru u kojoj je naveden Grafički prikaz kretanja tečajeva CHF, USD i eura u periodu od 1998. g. do 2004. g. godine u kojoj je tuženik počeo odobravati kredite uz valutnu klauzulu u CHF. Iz navedenih grafova upravo je vidljivo da se tečaj CHF-a u odnosu na kunu kretao u rasponu od 1 CHF = 4,2 kune do 1 CHF = 5,2 kune, dok se tečaj kune u odnosu na Euro kretao od 7 kn za 1 Euro do 7,7 kuna za jedan Euro. Iz navedenog proizlazi da su korisnici kredita u CHF pa tako i tužitelj bili informirani da je volatilnost tečaja kune u odnosu na CHF u zadnjih šest godina bila znatno veća u odnosu na volatilnost tečaja kune u odnosu na Euro. Dakle, iz svega gore navedenog proizlazi kako je postojalo sasvim dovoljno informacija temeljem kojih bi tužitelj mogao razumjeti ekonomske posljedice ugovaranja valutne klauzule vezane uz švicarski franak odnosno po stajalištu tuženika tužitelj je itekako bio obaviješten o riziku intervalutarnih promjena u valutnoj klauzuli vezanoj za švicarski franak. Nadalje, i u razgovoru sa službenicima banke tužitelju je bilo u dovoljnoj mjeri pojašnjeno značenje ugovaranja odredbe kojom se glavnica kredita veže uz valutu švicarski franak. Tužitelj je bio sasvim dovoljno informiran o riziku sklapanja predmetnog ugovora o kreditu kako prije, tako i za vrijeme sklapanja ugovora o kreditu. U prilog tome govori i činjenica da je gđa. Kozica svim zaposlenicima u nadležnim službama tuženika poslala mail u kojem je sadržana jasna uputa kako odgovarati na pitanja klijenata prilikom sklapanja ugovora o kreditu s valutnom klauzulom, pri čemu je posebno naglašeno da je izuzetno bitno klijente osvijestiti o promjenjivosti anuiteta u kunama u ovisnosti o promjeni tečaja. Tuženik također ističe kako tužena niti je ostvarila, niti može ostvariti ekstra profit na tečajnim razlikama jer je i sama zadužena u CHF te tako trpi isti tečajni rizik u CHF. Tome govori u prilog i činjenica da banka ne bi smjela imati obvezu u devizi, a potraživanje u kunama. Bilo kakvo odstupanje stvara valutni rizik koji si Banka ne može priuštiti. Tužitelj je, kao i svi potrošači, bio dovoljno informiran i bio je svjestan da postoji određeni rizik prilikom podizanja kredita u kojima se glavnica kredita veže za stranu valutu, pa tako i za švicarski franak. Svakoj osobi, a ne samo tužitelju, trebalo je biti jasno da sklapa ugovor o dugoročnom kreditu i da se tijekom tako dugog vremenskog razdoblja ne može očekivati da će takav ugovor proizvoditi jednake ekonomske učinke prilikom sklapanja i prilikom konačne otplate kredita. Isto tako, svakoj razumnoj osobi, pa tako i tužitelju je jasno da se svjetska ekonomija bazira na slobodnom tržištu i da se prilike u društvu ekonomske i druge mijenjaju pa tako i tečaj valuta. Slijedom navedenog odredba ugovora kojom se glavnica kredita veže uz valutu švicarski franak ne može uopće biti predmetom ispitivanja poštenosti/nepoštenosti, a sve i da naslovni sud zauzme stav da može, ista nije nepoštena, jer sukladno pravilima pravne logike i duhu zaštite potrošača ne predstavlja nerazumljivu odredbu. Naime, navedena odredba je jasna, lako uočljiva i razumljiva, a tužitelju kao prosječno opreznom i pažljivom potrošaču nije moglo ostati nepoznato da je tečaj kune u odnosu na CHF podložan promjenama. Tuženik ističe daje tužitelju kamatna stopa već od 1. svibnja 2011. snižena ispod početno ugovorene kamatne stope. Navodi i kako je sve promjene kamatne stope izvršio sukladno tada važećim pozitivnim propisima. Tuženik je naime prije donošenja ZIDZPK (112/12 i 143/13) bio u obvezi samo prethodno izvijestiti potrošača o promjeni kamatne stope prije nego što se ona počne primjenjivati na ugovorni odnos s potrošačem, putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način (čl. 175. Zakona o bankama, NN 84/02, 141/06), odnosno prema Zakonu o kreditnim institucijama (čl. 308. NN 117/08,) tuženik je bio dužan obavijestiti potrošača o promjeni ugovorene kamatne stope najmanje petnaest dana prije nego

što se nova stopa počne primjenjivati, te uz obavijest dostaviti i izmijenjeni otplatni plan. Tuženik je to u ovoj stvari uredno činio. Tuženik se međutim, radi izostanka precizne zakonske regulative u vrijeme sklapanja ugovora, u postupanju prema tužitelju rukovodio i Direktivom Vijeća Europskih zajednica 93/13/EEZ od 05.04.1993. Navedena Direktiva u Prilogu sadrži tzv. sivu listu od devetnaest ugovornih odredaba koje bi se mogle smatrati nepoštenima, a koja lista je kasnije implementirana u odredbu čl. 97. Zakona o zaštiti potrošača. No za razliku od Zakona o zaštiti potrošača, Direktiva u Prilogu predviđa i slučajeve u kojima određene odredbe sa sive liste nisu ograničenje za sklapanje ugovora, pa tako niti odredba koja trgovcu omogućuje da jednostrano izmijeni ugovor bez valjanog razloga predviđenog ugovorom, ukoliko se radi o odredbi prema kojima pružatelj financijskih usluga pridržava pravo bez prethodne obavijesti izmijeniti kamatnu stopu koju plaća potrošač, u slučaju valjanog razloga, pod uvjetom da se od pružatelja usluga traži da o tome odmah izvijesti drugu ugovornu stranu u najkraćem mogućem vremenu i da je ona tada odmah slobodna raskinuti ugovor (Toč. 2.b Priloga Direktive). Također nije nepoštena niti odredba kojom pružatelj financijskih usluga pridržava pravo jednostrano izmijeniti odredbu o cijeni, koja je uvjetovana kretanjem određenih indeksa, odnosno čimbenika na financijskom tržištu na koje pružatelj usluge nema utjecaj. Treba imati u vidu da je jedan od osnovnih ciljeva Direktive 93/13/EEZ, da se prilikom donošenja ocjene o poštenju pobijane odredbe imaju cijeliti narav robe ili usluge koja je predmet ugovora, te sve okolnosti prije ili prilikom sklapanja ugovora. Kako se ZZP ima tumačiti i u skladu s Direktivom 93/13/EEZ, a sukladno odredbi čl. 145. Ustava RH, ovdje tuženik ističe da postoje određene iznimke od pravila o nepoštenim ugovornim odredbama predviđene Direktivom, koje uključuju i ovdje pobijanu odredbu. Nevisno o tome što takve odredbe nisu inkorporirane u sadržaj ZZP, to ne znači da ih sud treba zanemariti. Prema njima postupanje tuženika nije nepošteno. Tuženik isto tako ističe kako je tužitelju pružena zaštita sukladno noveli Zakona o potrošačkom kreditiranju, koja je objavljena dana 02. prosinca 2013., a stupila je na snagu dana 01. siječnja 2014. (dalje u tekstu ZIDZPK NN 143/13). Naime, sukladno navedenoj noveli ZIDZPK tuženik je kao Banka bio u obvezi donijeti novu Metodologiju utvrđivanja promjene kamatnih stopa na kredite i proizvode banke na koje se obračunava ugovorna kamata (dalje u tekstu Metodologija), a kojom metodologijom se sukladno zakonom predviđenoj obvezi definiraju parametar, fiksna marža te razdoblje promjene kamatnih stopa. Tuženik je postupio sukladno navedenoj obvezi te je donio Metodologiju, koja se primjenjivala i na predmetni ugovorni odnos pa je istom i bila strukturirana kamata u predmetnom ugovornom odnosu. Tuženik je dakle spomenutoj obvezi udovoljio ako da je za predmetni ugovorni odnos u novoj Metodologiji utvrđivanja promjene kamatnih stopa na kredite i proizvode banke na koje se obračunava ugovorna kamata usklađenje proveo u skladu s vrijednošću parametra na dan 01. prosinca 2013. s primjenom od 01. siječnja 2014. Tuženik je, dakle, tek od stupanja na snagu Metodologije kojom je sukladno zakonom predviđenoj obvezi definiran parametar, fiksna marža te razdoblje promjena kamatnih stopa, odnosno od 01.01.2014. mogao definirati navedene elemente promjenjive kamatne stope, odnosno izmijeniti sadržaj svih ugovornih odnosa s promjenjivom kamatnom stopom, što je tuženik i učinio. Slijedom navedenog, razvidno je da su intervencijom zakonodavca stranke regulirale svoj ugovorni odnos u pogledu pitanja promjenjivosti kamatne stope pa tužitelj nema pravo tražiti i dodatnu zaštitu od suda podnošenjem predmetne tužbe. Potrebno je istaknuti i da je takav način usklađenja u više navrata i od više institucija potvrđen kao zakonit (Ministarstvo

financija Republike Hrvatske, Hrvatska narodna banka, VSRH u presudi Revt-294/2014, str. 35., Visoki prekršajni sud u presudi posl.br. FPŽ-139/18 od 29.03.2018. godine). Prema tome, već je kroz ZPK tužitelju pružena takva razina radi koje daljnja sudska zaštita nije potrebna, pri čemu je zakonodavac odgovarajuće cijenio činjenicu da su se ugovorne strane inicijalno opredijelile za primjenu promjenjive kamatne stope, i da je polazeći upravo od tog odabira koncipirao režim pravne zaštite koji je ustanovljen ZPK. ZIDZPK NN 143/13 je na ovaj ugovorni odnos imao utjecaj i kroz odredbu čl.11.a st.5., kojom je potrošačima, pa tako i ovdje tužitelju, omogućio izravnu, progresivnu, mjesečnu restituciju kroz prisilno uvođenje anuiteta čija je visina bitno niža od početno ugovorenog, a uvjetovana je zakonskim fiksiranjem kamatne stope na visinu od 3,23% godišnje do daljnjega. Uvođenje fiksne kamatne stope u ovaj ugovorni odnos stoga nije slučajnost, te ga treba sagledati kroz širi kontekst, i to upravo kao restituciju koja se spominje u odredbi čl.138.a ZKP. U tom se smislu ističe i da je Ustavom Republike Hrvatske određeno da se prava određenih osoba moraju ograničiti razmjerno potrebi za ograničenjem u konkretnom slučaju (čl. 16.). Prisilno uvođenje fiksne kamatne stope jest upravo takvo ograničenje koje se mora uzeti u obzir prilikom odlučivanja o tužbenim zahtjevima koji su istaknuti prema. Besmisleno je i protivno citiranoj odredbi Ustava ne uvažiti zakonsku restituciju prilikom odlučivanja o zahtjevu za isplatu tužitelja, jer će usvajanjem cijelog tužbenog zahtjeva za isplatu sud negirati činjenicu zakonske restitucije, i time će narušiti razmjer između samog ograničenja i potrebe za ograničenjem na štetu tuženika. Slijedom navedenog, podnošenjem ove tužbe, tužitelj se odrekao uživati blagodat odredbe čl 11.st.5 ZPK. i stope koja je određena tom odredbom u visini 3,23% kroz razdoblje kroz koje se ona stvarno primjenjivala tijekom otplate ovog kredita. Prema tome, prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu tužitelja, ne može se zanemariti restitucija s osnove odredbe čl.11.a st.5. ZPK, te u vezi s njome odredba čl. 16. Ustava Republike Hrvatske. Dogovor o promjenjivoj kamatnoj stopi u sebi obuhvaća dva međusobno povezana i nerazdvojiva dogovora, i to dogovor o odabiru promjenjive kamatne stope, te o načinu podešavanja kamatne stope. Ta dva dogovora samo zajedno mogu činiti dogovor o promjenjivoj kamatnoj stopi, što je uostalom i stav recentne pravne teorije. Ukoliko se iz sadržaja ugovora kroz deklaratornu pravnu zaštitu ukloni način podešavanja visine kamatne stope, kamatna stopa se više ne može smatrati promjenjivom, jer tada od samog zasnivanja ugovornog odnosa ne postoji nikakav dogovor parničnih stranaka u pogledu načina njezinog podešavanja. Takav ugovor pravno je i sadržajno nepotpun, stoga odgovor na pitanje koja se kamatna stopa primjenjuje na ugovorni odnos parničnih stranaka treba potražiti u tumačenju preostalih odredbi ugovora. Odredba čl. 8. st. 1. Ugovora i dalje doduše sadrži odredbu o tome da su ugovorne strane odredile primjenu promjenjive kamatne stope u početnoj visini od 5,250% godišnje, no jasno je da uslijed izostanka kriterija o načinu podešavanja njezine visine početno ugovorena visina jest njezina trajna visina, budući da druge odredbe ugovora ne daju odgovor na pitanje kako bi promjena takve stope mogla nastupiti. Međutim, ukoliko se ugovor tumači teleološki (ako ne postoji način na koji može doći do izmjene početno ugovorene visine kamatne stope) to samo može dovesti do zaključka da kamatna stopa nije promjenjiva, već da se radi o fiksnoj kamatnoj stopi. Takva naime jedino i može biti kamatna stopa za koju, iako nazvana promjenjivom, u ugovoru nije predviđen način njezinog podešavanja. Nije pak moguće niti pravno dopušteno kamatnu stopu, koju su ugovorne strane izričito predvidjele kao promjenjivu, intervencijom u sadržaj ugovora izmijeniti u fiksnu kamatnu stopu od samog zasnivanja ugovornog odnosa,

niti zanemariti valjanost inicijalnog dogovora između parničnih stranaka da će se na njihov ugovorni odnos primjenjivati promjenjiva kamatna stopa. Parnične stranke su u vrijeme zasnivanja ugovora jasno očitovale svoju volju na način da žele da se na njihov odnos primjenjuje promjenjiva, a ne fiksna kamatna stopa, a što uostalom odgovarajuće cijeni i uvažava sam zakonodavac. U pravnoj teoriji uvriježen je stav da se odredbe ugovora imaju primjenjivati onako kako glase, a da se pri tumačenju spornih odredbi treba istraživati i zajednička namjera ugovaratelja, te odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obveznog prava, posebice kroz načelo slobode uređivanja obveznih odnosa, budući da se pod njime podrazumijeva "sloboda suugovaratelja da samostalno i slobodnom voljom odlučuju hoće li uopće zasnovati određeni obveznopравни odnos, s kime, kojom vrstom ugovora, s kojim sadržajem i redovito u kojem obliku, mijenjati ga i okončati" (Vilim Gorenc, Komentar Zakona o obveznim odnosima, 2005. g., str. 7.). Deklaratorni tužbeni zahtjev stoga se ne može usvojiti bez da se pritom ne postupi protivno Zakonu o potrošačkom kreditiranju i Zakonu o zaštiti potrošača, ali i bez da se ne povrijedi jedno od osnovnih načela obveznog prava, načelo slobode ugovaranja. Tuženik spori da bi na strani tužitelja nastupila šteta, kao i da bi tuženik ikakvu štetu prouzročio svojim postupanjem tužitelju. Presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl. br. PŽ-7129/13 potrošača u skladu sa praksom suda Europske unije, definira kao dobro informiranu, razumnu, pažljivu i opreznu osobu. Tužitelj se stoga ne može prikazivati kao osoba kojoj je moguće "nametnuti" Ugovor određenog sadržaja, na unaprijed formuliranom standardnom obrascu, niti je to životno logično i uvjerljivo. Tužitelja nitko nije silio da sklopi ugovor o kreditu s tuženikom, već je to isključivo rezultat njegove slobodne volje. Ukoliko pak tužitelj želi sebe prikazati kao osobu koja je ugovor sklopila bez da je propitivala njegove odredbe, on tim više ne uživa pravnu zaštitu po režimu koji je ustanovljen odredbama ZPK i ZZP, jer bi iz navedenog proizlazilo da on nije niti želio pregovarati o pojedinim odredbama, već je samo htio što prije ishoditi potrebna novčana sredstva. U ovoj stvari nije sporno da je tuženik kao pružatelj financijskih usluga, u smislu spomenute odredbe Priloga Direktive i ranije navedenih zakona, u prvoj mogućoj prilici izvijestio tužitelja o izmjeni kamatne stope, te da je pri tome tužitelj imao pravo na raskid ugovora. Takvo držanje sud bi ipak trebao odgovarajuće cijeliti, budući da sadašnji navodi i prijašnje postupanje tužitelja dijametralno suprotni. Stoga, sve i da je na strani tužitelja nastala šteta, njegov doprinos takvoj šteti više je nego očigledan. Nadalje, Zakon o zaštiti potrošača (NN 41/14) odredbom čl. 118., odnosno 138.a (NN 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 78/12 i 56/13, dalje u tekstu: ZZP) jasno definira pravni osnov tužbenih zahtjeva za osobe koje protiv tuženika iz kolektivnog spora temeljem iste odredbe pokreću pojedinačne postupke s osnove presude donesene u kolektivnom sporu, a to je naknada štete. Takva pravna osnova jasna je budući da ugovorna odredba o promjenjivoj kamatnoj stopi, temeljem koje je tuženik stekao iznose koji su ovdje predmetom zahtjeva za isplatu nije otpala, već i dalje egzistira.

3. Tuženik je **istaknuo i prigovor radi prebijanja**. Navodi da ukoliko sud iz bilo kojeg razloga utvrdi ništetnom pobijanu odredbu o valutnoj klauzuli, a što tuženik osporava u cijelosti, tada tuženik ističe prigovor radi prebijanja svoje tražbine s osnove potplaćenih i povlaštenih anuiteta u iznosu od kn 1.989,40 (kada je tečaj CHF bio niži od početnog tečaja). Slijedom toga, tuženik sudu predlaže presudom utvrditi da postoji

tražbina tuženika prema tužitelju koja iznosi kn 1.989,340 zajedno sa zateznim kamatama tekućim na pojedinačno specificirane iznose te konstitutivnom odlukom izvršiti prijeboj tražbine tuženika s tražbinom tužitelja. U odnosu na zahtjev tužitelja kojim zahtijeva da se utvrdi nišetnom odredba o načinu promjene kamatne stope te ukoliko sud utvrdi nišetnom pobijanu odredbu o načinu podešavanja kamatne stope (a što se osporava u cijelosti), tuženik ističe da bi imao protutražbinu prema tužitelju budući bi se između stranaka primjenjivala početno ugovorena kamatna stopa od 5,25% (postala bi fiksna za cijelo razdoblje otplate kredita), pa bi, stoga, tužitelj bio dužan vratiti svako potplaćeni anuitet od 1.10.2011. nadalje jer je tužitelju kamatna stopa snižena ispod početno ugovorene već od tog datuma. S obzirom na navedeno tuženik predlaže naslovnom sudu da utvrdi postojanje tražbine tuženika prema tužitelju, koja iznosi CHF 6.652,24 zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim na pojedinačno specificirane iznose te konstitutivnom odlukom izvršiti prijeboj tražbine tuženika s tražbinom tužitelja. Predlaže da sud odbije tužbene zahtjeve tužitelja kao neosnovane te naloži tužitelju da naknadi tuženiku troškove ovog postupka. Prigovor radi prijeboja specificiran je po nalazu vještaka podneskom od 18. rujna 2025.

4. U tijeku prethodnog postupka, podneskom od 11. siječnja 2021. tužitelj je preinačio tužbu isticanjem dodatnog tužbenog zahtjeva kojim traži utvrđenje nišetnom odredbe čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu koja glasi: „Za obradu zahtjeva i odobravanje kredita Korisnik kredita dužan je prije korištenja kredita platiti 0,750 % (nula cijelih sedamdesetpet posto) naknade na iznos kredita, odnosno minimalno 200,00 HRK (dvjestoHRK), obračunate s datumom plasmana.“ te zahtjeva radi isplate iznosa od 5.683,00 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama tekućim od 19. ožujka 2008. godine pa do isplate. Navodi kako navedena odredba čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu nepoštena ugovorna odredba, budući se o istoj nije pojedinačno pregovaralo, već se radi o tipskom ugovoru koji je prethodno sastavio tuženik. Ista odredba dovodi do znatne neravnoteže u pravima i obvezama na štetu potrošača te je samim time i nišetna. Naime, odredbama Zakona o obveznim odnosima regulirano je da se banka obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, a korisnik se obvezuje plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno. U konkretnom ugovornom odnosu nikakvog zakonskog ni stvarnog uporišta nema tuženik u naplaćivanju dodatnih naknada, budući da se ne radi o stvarno nastalim troškovima za tuženika. Tužitelj ističe kako je tuženik nepošteno bez pregovaranja s potrošačem, ovdje tužiteljem, tipskim ugovorom nametnuo na početku kredita nepostojeće naknade. Za te troškove uopće ne postoji nikakvo obrazloženje na temelju čega su nastali, netransparentni su te iz same odredbe nije niti jasno zašto se radi baš o 0,750% iznosa kredita. Sud Europske unije je u predmetima C-84/19 i C-224/19 između ostaloga utvrdio da je ulazna naknada i trošak za obradu kredita primjerena samo ako je jasno na koju se konkretnu uslugu ta naknada odnosi. Nadalje je utvrđeno da nacionalni sud mora provjeriti je li naknada ugovorena kao primjerena naknada, odnosno kao odredba koja sadrži prirodu troška i uslugu koja se daje za naplaćenu naknadu, kao i da nacionalni sud mora utvrditi proporcionalnost ugovorene naknade u odnosu na uslugu koja je pružena te na iznos ugovorenog kredita. Iz iznesenog proizlazi kako je Sud EU zauzeo stajalište kako su naknade za obrade kreditnog zahtjeva, kao u konkretnom slučaju, nepošteno ugovarane, pa samim time i nišetne. Naknada u iznosu od 0,750% od iznosa kredita u konkretnom slučaju ne sadrži nikakvo obrazloženje na kojem bi se temeljila

neosnovana naplata za nekakvu obradu kreditnog zahtjeva, a koja zapravo niti ne predstavlja stvarni trošak tuženika. O takvoj odredbi tužitelj kao potrošač i tuženik kao kreditor nisu posebno pregovarali niti je tužitelj ikako mogao utjecati na izmjenu takve odredbe budući se radi o tipskom ugovoru sastavljenom od strane tuženika, koji je ponuđen tužitelju po principu „uzmi ili ostavi“. Takva odredba je unaprijed formulirana ugovorna odredba koja stvara neravnotežu na štetu potrošača, ovdje tužitelja, te je kao takva ništetna. Tuženik je stoga neosnovano naplatio tužitelju jednokratnu naknadu za obradu kreditnog zahtjeva u iznosu od 5.683,00 kn jer tuženik uopće nije imao dodatne troškove, niti je pružio dodatnu uslugu za koju bi imao pravo na dodatnu naknadu, dok je sve stvarne troškove ionako snosio tužitelj. Ti navodni troškovi predstavljaju dodatnu prikrivenu naknadu koju je tužitelj morao platiti tuženiku za što nema osnove, niti potrebe, obzirom da po ugovoru tužitelj tuženiku ionako plaća naknadu za dobiveni kredit u vidu kamata.

5. Tuženik se ovakvoj preinaci usprotivio, a ističe i to kako se ne radi o ništetnoj odredbi. Sporna odredba napisana je jasno i razumljivo te je lako uočljiva i tužitelj je mogao shvatiti ekonomske posljedice i značenje ugovaranja predmetne ulazne naknade. Predmetna odredba ne uzrokuje neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Naime, predmetna odredba je zakonita odnosno sukladno tada važećem zakonodavstvu, tuženik je imao pravo naplate predmetne naknade koja se odnosi na stvarno nastale operativne i materijalne troškove. Dakle, tuženik je postupao sukladno načelu savjesnosti i poštenja kada je s tužiteljem ugovorio predmetnu odredbu. Ističe se prigovor zastare potraživanja.

6. Sud je preinaku tužbe dopustio raspravnim rješenjem od 20. svibnja 2024. jer smatra da je dopuštanje preinake svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama jer se o preinačenoj tužbi može donijeti odluka na temelju svih dokaza koji su provedeni u ovom postupku (članak 190. stavci 1. do 4. Zakona o parničnom postupku, "Narodne novine" broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07.- Odluka USRH, 84/08., 96/08.- Odluka USRH, 123/08.-ispravak, 57/11., 148/11.- pročišćeni tekst, 25/13., 89/14.- Odluka USRH, 70/19., 80/22., 114/22., 155/23., dalje: ZPP-a).

7. Nadalje, po provedenom financijskom vještačenju tužitelj je specificirao tužbeni zahtjev radi isplate te potražuje iznos specificiran u izreci presude. Dakle, kako je zahtjev povišen u odnosu na prvotno postavljeni radi se o preinaci tužbe, a sud je istu dopustio iako je izjavljena nakon zaključenja prethodnog postupka i unatoč protivljenju tuženika, jer tužitelj prije provedenog vještačenja nije niti mogao znati točan iznos preplata, pri čemu se razlika glavnice koju tužitelj sada potražuje temelji na ništetnoj odredbi o valutnoj klauzuli što je nedvojbeno bio predmet same tužbe. Sud smatra i da je dopuštanje preinake svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama jer se i o ovako preinačenoj tužbi može donijeti odluka na temelju svih dokaza koji su provedeni u ovom postupku (članak 190. stavci 1. do 4. ZPP-a). Uz navedeno, ističe se kako je na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 26. studenoga 2021. usvojen zaključak da je u predmetima korisnika kredita u švicarskim francima dopuštena preinaka tužbe nakon provedenog dokaza financijskim vještačenjem.

8. Dakle, predmet ovog postupka jest zahtjev tužitelja radi utvrđenja ništetnosti odredbi Ugovoru o kreditu o valutnoj klauzuli i kamatnoj stopi promjenjivoj po odluci kreditora te o naknadi za obradu kredita. Predmet spora je i tužiteljev restitucijski zahtjev radi povrata preplaćenih iznosa s osnova razlike u tečaju i razlike u kamatama te povrata plaćene naknade za obradu kredita. Pritom, tužitelj se u ovoj parnici pozvao na pravna utvrđenja iz presuda kojima su prihvaćeni zahtjevi iz tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava i to presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-7129/2013 od 13. lipnja 2014. i presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018.

9. Nadalje, predmet ovog postupka je i tuženikov zahtjev da sud presudom izvrši prijeboj tužiteljeve tražbine s tražbinom tuženika koju ističe da ima s osnove potplaćenih i povlaštenih anuiteta, kao i tražbine koju ime s manje plaćene kamate u iznosu specificiranom u izreci presude.

10. Budući da je tuženik prigovorio da tužitelj uslijed zaključenja dodatka ugovoru o kreditu na temelju Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditu ("Narodne novine", broj 102/15 - u daljnjem tekstu: ZIDZOPK) nema pravni interes tražiti utvrđenje ništetnosti pojedinih odredbi Ugovora o kreditu i isplatu kao posljedicu ništetnosti tih odredbi, a nedostatak pravnog interesa predstavlja procesnu zapreku za daljnje raspravljanje, valjalo je najprije odlučiti o tom pitanju. U tom se smislu ističe kako sama činjenica da su stranke sklopile dodatak ugovoru o kreditu na temelju ZIDZOPK ne znači da je tužitelj izgubio pravni interes za utvrđenjem da su pojedine odredbe ugovora o kreditu ništetne. To stoga što tužitelj ističe da ugovaranjem tog dodatka nije ispunjeno njegovo potraživanje i postavlja kondemnatorni zahtjev za isplatom. Osim toga, ništetnost nastupa po samom zakonu i nastaje od samog trenutka sklapanja pravnog posla pri čemu ništetan ugovor ne postaje valjan ni kad uzrok ništetnosti naknadno nestane (članak 326. stavak 1. ZOO), osim u izuzetnim uvjetima koje propisuje članak 326. stavak 2. ZOO-a, a koji u predmetnom slučaju nisu ispunjeni (da je zabrana manjeg značaja i da je ugovor u cijelosti ispunjen). Tužitelj stoga ima pravni interes i može tražiti utvrđenje ništetnosti pojedinih ugovornih odredbi kako bi na temelju toga ostvario eventualna prava za koja smatra da mu pripadaju (tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci Rev 2868/2018-2 od 12. veljače 2019.).

11. Sud je proveo dokaz uvidom u Ugovor o kreditu br. 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 od 10. ožujka 2008. (list 12-20 spisa), otplatnu tablicu (list 21-24 spisa), obavijesti o promjeni kamatne stope (list 25-28 spisa), pregled prometa po partiji kredita 5103872089 (list 29-35, 94-100 spisa), Izračun konverzije kredita (list 67-74 spisa), Aneks broj 1 Ugovora o kreditu broj 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 (list 82-83 spisa), Aneks broj 2 Ugovora o kreditu broj 2402006-1031262160 / 51400607-5103872089 (list 84-86 spisa), otplatni plan (list 87-94 spisa), Odluke o visini kamatnih stopa i naknada Sektora građanstva za fizičke osobe (list 252-257 spisa), Izvadak iz općih odredbi kataloga sektora građanstva za fizičke osobe (list 258-269 spisa), saslušan je tužitelj zamolbenim putem te je provedeno vještačenje po ustanovi Centru za financijska vještačenje, odnosno stalnom sudskom vještaku financijske struke Petri Blašković.

12. Sud nije proveo dokaz uvidom u reklame i brošure tuženika priložene odgovoru na tužbu te čitanjem pisanog iskaza zaposlenice tuženika Danice Kozica (list 118-162 spisa) jer su ti dokazi predloženi na okolnosti općenitog obavješćavanja svih potrošača u predugovornoj fazi (dakle, nisu vezani za konkretni ugovor o kreditu), o čemu je već odlučeno u presudama donesenim po kolektivnoj tužbi radi zaštite prava i interesa potrošača korisnika kredita u CHF, na koje se tužitelj pozvao i za čija je utvrđenja ovaj sud vezan, kako će se to nastavno obrazložiti. Nije proveden ni dokaz saslušanjem svjedoka Ivana Kodrnje i Danice Kozica, jer je tuženik od tog dokaza odustao.

13. Budući da se tužitelj u ovoj parnici pozvao na pravna utvrđenja iz presuda kojima su prihvaćeni zahtjevi iz tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava najprije se ističe da je u postupku pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pod poslovnim brojem P-1401/2012 presudom od 4. srpnja 2013., koja je potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-7129/2013 od 13. lipnja 2014. pravomoćno utvrđeno da je tuženik u razdoblju od 10. rujna 2003. pa do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita, zaključujući ugovore o kreditima, koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju – ugovorima o kreditima, na način da je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditu promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom tužene i drugim internim aktima banke, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja ugovora tužena kao trgovac i korisnici kreditnih usluga, kao potrošači, nisu pojedinačno pregovarali i ugovorom utvrdili egzaktnu parametre i metode izračuna tih parametara koji utječu na odluku tužene banke o promjeni stope ugovorne kamate, a što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana utemeljenoj na jednostranom povećanju kamatnih stopa, a sve na štetu potrošača, čime je tuženik postupio suprotno tada važećim Zakonima o zaštiti potrošača (NN 96/03) u razdoblju od 10. rujna 2003. pa do 6. kolovoza 2007., a nadalje protivno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača (NN 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09 te suprotno odredbama).

14. Isto tako, Vrhovni sud Republike Hrvatske je u kolektivnom sporu koji se je vodio radi zaštite prava i interesa potrošača korisnika kredita u CHF pod posl.br. Rev-2221/2018 presudom od 3. rujna 2019. odlučivao je o reviziji sedam banaka među kojima je bila i tužena izjavljene protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl.br. PŽ-6632/2017 od 14. lipnja 2018. a kojom je potvrđena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu posl.br. P-1402/2012 od 4. srpnja 2013. u toč. 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7. izreke kojim je utvrđeno da su banke među kojima je i tužena u određeno navedenim razdobljima povrijedile kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditu koristeći u njima nepoštene i ništetne ugovorne odredbe ugovaranjem valute uz koju je vezana glavnica švicarski franak, sve suprotno odredbama čl. 81., čl. 82. i čl. 90. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 96/03 - dalje: ZZP/03) u razdoblju do 6. kolovoza 2007., a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. suprotno odredbama čl. 96. i čl. 97. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09 i 133/09- dalje: ZZP), se odbijaju kao neosnovane. Vrhovni sud Republike Hrvatske je u potpunosti prihvatio razloge iz drugostupanjske presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske PŽ-6632/17 od 14. lipnja 2018. U presudi Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, a koje shvaćanje prihvaća i Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrđeno je da su tužene

banke među kojima je i ovdje tuženik u razdoblju od 1.travnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedila kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditu koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe tako da je u ugovorima o potrošačkom kreditiranju-ugovorima o kreditu ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije sklapanja i u vrijeme sklapanja tih ugovora nisu kao trgovci potrošače u cijelosti informirali o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti a tijekom pregovora i u vezi sklapanja tih ugovora o kreditu što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka čime su banke postupile suprotno odredbama čl. 81., čl. 82. i čl. 90. tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača (NN-96/03) u razdoblju do 6.08.2007. da od 7.08.2007. do 31.12.2008. suprotno odredbama čl. 96. i čl. 97. Zakona o zaštiti potrošača (NN 79/07 i dr.).

15. Što se tiče pravnih učinaka presude donesene po kolektivnoj tužbi treba reći da je člankom 502. c ZPP-a navedeno da se fizičke i pravne osobe mogu u posebnim parnicama za naknadu štete ili isplatu pozvati na pravno utvrđenje iz postupaka po kolektivnoj tužbi. S tim u svezi na tužitelju je teret dokaza samo glede činjenica koje moraju biti ispunjene u spornom razdoblju da bi se na tako utvrđeno činjenično stanje mogla primijeniti odluka suda po kolektivnoj tužbi. Drugim riječima, tužitelj, da bi se pozvao na pravne učinke presude iz postupka po kolektivnoj tužbi mora dokazati da je njegov konkretan slučaj obuhvaćen ostvarenom kolektivnom zaštitom, što znači da tužitelj mora dokazati činjenicu sklapanja kredita s kamatnom stopom kao promjenljivom u skladu s jednostranom odlukom banke i drugim internim aktima banke u spornom razdoblju i da se radi o ugovoru o kreditu s ugovorenom ništetnom odredbom o valutnoj klauzuli u valuti CHF također u spornom razdoblju (radi se o vremenskom periodu koji je za svaku od osam banaka konkretno određen presudama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske). U ovoj parnici to je utvrđeno na temelju priloženog Ugovora o kreditu.

16. S druge strane, na tuženiku je teret dokaza o tome da dokaže da sadržaj Ugovora ne odgovara sadržaju ugovora o kreditu koji su zaključeni u razdoblju od 10. rujna 2003. godine pa do 31. prosinca 2008. godine, odnosno da u konkretnom slučaju postoje okolnosti koje isključuju primjenu učinaka zaštite iz kolektivnog spora te da je tuženik tužitelju u predugovornoj fazi pružio sve potrebne informacije za donošenje informirane odluke o sklapanju ponuđenog ugovora koji sadrži predmetne ugovorne odredbe, pa da je tužitelj mogao donijeti informiranu odluku hoće li ugovor s tim odredbama sklopiti ili neće.

17. Ocjenjujući provedene dokaze u tom smislu u bitnom je utvrđeno:

- da su stranke, i to tužitelj, kao korisnik kredita i tuženik, kao davatelj kredita, 10. ožujka 2008. zaključili Ugovor o kreditu na iznos od 163.000,00 CHF u protuvrijednosti kuna po srednjem tečaju banke za CHF na dan puštanja kredita u tečaj s rokom vraćanja od 360 mjeseci;
- da je namjena kredita stambeni kredit građana za kupovinu nekretnine (članak 3. Ugovora o kreditu)
- da je među strankama ugovorena valutna klauzula te je ugovoreno u čl. 7. da se kredit otplaćuje u mjesečnim anuitetima u kunskoj protuvrijednosti po

srednjem tečaju Kreditora za CHF, važećem na dan odobrenja žiro-računa Banke;

- da je u čl. 8. Ugovora ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke, a koja je početno ugovorena po stopi od 5,250% godišnje,
- da su stranke sklopile 4. veljače 2016. Aneks broj 2 Ugovora o kreditu (dalje: Aneks Ugovoru), kojim su odredbe iz Ugovora o kreditu izmijenile u pogledu valutne obveze, kamatne stope i iznosa preostale neotplaćene glavnice kredita te je postignut sporazum o korištenju preplate (članak 5., 6., 7., 8.),
- da je tužitelju prije zaključenja Aneksa Ugovoru dostavljen izračun konverzije kredita zajedno s prijedlogom izmijenjenog ugovora o kreditu, a tužitelj je potpisao suglasnost da se konverzija kredita u CHF provede u skladu s dostavljenim izračunom konverzije.

18. Tužitelj je iskazao da je sredstvima kredita kupio stan za svoje stanovanje. Stan kojeg je kupio nije se nikad iznajmljivao i tu nikad nije bilo sjedište niti obrta, niti firme. Ponuđeno mu je zaključenje ovog ugovora i prezentiran je kao trenutno najbolji proizvod na tržištu, bilo je govora o valuti CHF te je rečeno da se radi o najstabilnijoj valuti, bilo je rečeno i da je kamata promjenjiva ali da nema nekog razloga za brigu. Rekli su da se kamatna stopa mijenja ovisno o euroriboru. Tužitelj je platio naknadu za obratu kredita jer mu je rečeno da je to njihova naknada za sastavljanje i obradu kredita. Nije mogao mijenjati odredbe u ugovoru. Platio je i troškove javnog bilježnika sam platio, a morao je ugovoriti životnu policu. Otplaćivao je uredno rate kredita koje su se povisile za 75% sigurno. Prilikom sklapanja ugovora nije bio upozoren na mogućnost da se rate toliko povećaju. U banci mu je predložen izračun za ugovor u Eurima i u CHF, a za kreditu s valutnom klauzulom u CHF mu je sugerirano da je to najbolji proizvod.

19. Sud je iskaz tužitelja u cijelosti prihvatio kao istinit jer je životan, logičan i sukladan je ispravama u spisu. Naime, niti jedna isprava priložena u spis ne govori o tome da bi tužitelj prije zaključenja ugovora bio upozoren na specifične rizike kredita s valutnom klauzulom u CHF te da bi bio upoznat s parametrima na temelju kojih će se mijenjati kamatna stopa (o kojima će nastavno biti više riječi), a iz samog sadržaja ugovora vidljivo je da se radi o tipskom ugovoru, čiji je sadržaj bio pripremljen od strane tuženika i kojeg je tužitelj mogao prihvatiti ili odbiti. Također, u samom ugovoru navedeno je da se radi o potrošačkom ugovoru (kreditu građana za kupnju stana) pa su i time potvrđeni navodi tužitelja da je Ugovor zaključen izvan gospodarske djelatnosti tužitelja.

20. Na temelju izvedenih dokaza nije utvrđeno da se na konkretan Ugovor o kreditu ne primjenjuju učinci zaštite iz kolektivnog spora.

21. Naime, tužitelj je navedeni ugovor zaključio kao fizička osoba, za kupnju stana (dakle, u privatne svrhe) pa se radi o potrošačkom ugovoru. U vrijeme sklapanja predmetnog Ugovora o kreditu bio je na snazi Zakon o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj 79/07. i 125/07., dalje: ZZZP/07) koji je regulirao pitanje nepoštenih odredbi u trgovačkim ugovorima kao *lex specialis* u odnosu na odredbe Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05., dalje: ZOO) kojim je to pitanje bilo regulirano

na razini općeg propisa. Odredbom članka 99. ZZP/07 propisano je da nije dopušteno ocjenjivati jesu li ugovorne odredbe o predmetu ugovora i cijeni poštene, ako su te odredbe jasne, lako razumljive i uočljive.

22. Iz sadržaja predmetnog Ugovora o kreditu sklopljenog među strankama proizlazi da su odredbe Ugovora koje se odnose na valutnu klauzulu i promjenjivu kamatnu stopu bile vidno istaknute, odnosno da su te ugovorne odredbe bile lako uočljive. Isto tako proizlazi i da je u navedenim odredbama bilo jasno naznačeno da se iznos glavnice kredita vezuje uz tečaj švicarskog franka i da je redovna kamatna stopa promjenjiva sukladno odluci banke iz čega proizlazi da su bile jasne. Međutim tijekom postupka nije utvrđeno da se o tim odredbama pojedinačno pregovaralo, niti da je tužitelj kao potrošač u cijelosti jasno i transparentno bio informiran o svim rizicima koje prate ugovorenu valutu CHF ili pak da su tužitelju jasno objašnjeni kriteriji o kojima ovisi promjena tečaja i kamatne stope, a što u konačnosti nije navedeno niti u ugovoru.

23. Naime prosječnom potrošaču u Republici Hrvatskoj, kakav je i tužitelj, u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora nije bilo poznato da je uz valutnu klauzulu u švicarskim francima vezan rizik „valute utočišta“ koji ne postoji kod valutne klauzule u eurima što znači da banka nije na transparentan način informirala potrošače da je rizik intervalutarnih promjena u valutnoj klauzuli vezanoj za CHF neusporedivo veći u odnosu na isti takav rizik u valutnoj klauzuli vezanoj za valutu euro, a što je svakako bitno za donošenje odluke o sklapanju ugovora koji sadrži sporne odredbe. Zbog toga prosječnom potrošaču odredba kojom se glavnica veže za valutnu klauzulu CHF nije bila razumljiva.

24. Isto tako, niti odredba kojom je ugovorena promjenjivost kamatne stope sukladno Odluci banke o kreditiranju ne sadrži nikakve određene, transparentne, jasne i lako razumljive kriterije za promjenu kamatne stope, pa tužitelj kao potrošač, na temelju sadržaja te odredbe nije mogao u vrijeme sklapanja ugovora procijeniti bilo kakve ekonomske posljedice takve ugovorne odredbe. Ovo iz razloga jer odredba ne sadrži niti jedan kriterij temeljem kojeg bi i takva osnova mogla procijeniti i predvidjeti elemente o kojima ovisi visina njegove obveze u pogledu kamate jer za to ugovor ne sadrži niti jedan formulirani i određeni kriterij pa je takva ugovorna odredba protivna savjesnosti i poštenju. Na temelju takve odredbe tužitelj kao potrošač u vrijeme sklapanja ugovora nije mogao procijeniti ekonomsko značenje posljedica koje za nju proizlaze iz takve ugovorne odredbe. Tužitelj je, doduše, naveo da mu je prilikom zaključenja rečeno da se kamatna stopa mijenja vezano za euroribor, no osim što to nije navedeno u ugovoru, u postupku nije dokazano da je to bio parametar po kojem se mijenjala kamatna stopa.

25. Stoga su navedene odredbe suprotne načelu savjesnosti i poštenja jer su banke kao savjesni gospodarstvenici i stručne osobe trebali sami, prema temeljnom načelu savjesnosti i poštenja voditi računa i o interesima druge strane te tužitelja kao potrošača informirati o svim rizicima koje sklapanjem predloženog ugovora prihvaća ili te iste informacije uklopiti u ugovor kako bi tužitelj kao potrošač mogao razumjeti što mu donosi sporna zaštitna klauzula i o tome donijeti informiranu odluku. Navedeno uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima o obvezama ugovornih strana na štetu potrošača koja je k tome i značajna jer je neizvjestan iznos glavnice kredita i cijene

kredita (iznos redovne kamate), kojeg potrošač kao dužnik ima obvezu vratiti banci i a čime su promjenjivi i neizvjesni bitni elementi ugovora.

26. Slijedom navedenog, a kako predmetne odredbe uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama tužitelja kao korisnika kredita i potrošača kao jedne ugovorne strane u odnosu na tuženika kao banku i trgovca kao drugu ugovornu stranu, a što je suprotno temeljnim načelima obveznog prava, odnosno načelu ravnopravnosti sudionika u obveznim odnosima, načelu suradnje, te načelu zabrane zlouporabe prava, to su iste ništetne u smislu članka 96. i 102. stavak 1. ZZP.

27. Valja istaknuti da nedvojbeno nije zakonom zabranjeno ugovarati valutnu klauzulu i promjenjivu kamatnu stopu, međutim ne na način kako je to tuženik u konkretnom slučaju učinio, odnosno bez da je tužitelja informirao o mogućim rizicima.

28. Također i u predmetima C-609/19 i u spojenim predmetima C-776/19 do C-782/19 Suda EU tumačen je zahtjev transparentnosti ugovorne odredbe o tečajnom riziku, te je naglašeno da pružanje brojnih informacija potrošaču ne ispunjava zahtjev transparentnosti ako se te informacije temelje ne pretpostavci da će tečaj ostati stabilan tijekom cijelog trajanja ugovora, a posebno ako potrošač nije upozoren na gospodarski kontekst koji može imati posljedice na promjenu deviznog tečaja. Ponovljena je i presumpcija da je netransparentna ugovorna odredba ujedno i nepoštena jer je trgovac koji nije poštovao zahtjev transparentnosti na potrošača prebacio neproporcionalan rizik da sam snosi trošak dugoročnog kretanja tečaja.

29. Isto tako valja istaknuti da je predmetni Ugovor o kreditu nedvojbeno solemniziran od strane javnog bilježnika. Pri tom je sukladno odredbi čl. 57. i čl. 58. Zakona o javnom bilježništvu ("Narodne novine" broj 78/93., 29/94., 16/07., 75/09.) uloga javnog bilježnika u postupku solemnizacije ugovora, ocijeniti ako je to moguće, jesu li ugovorne stranke ovlaštene i sposobne poduzeti i sklopiti taj pravni posao, objasniti im smisao tog posla i uvjeriti se o postojanju njihove prave volje za sklapanje tog pravnog posla. Međutim javni bilježnik pri solemnizaciji ugovora o kreditu nije mogao potrošaču objasniti parametre promjene kamatne stope ili rizike fluktuacije tečaja švicarskog franka koji nisu bili navedeni u ugovoru o kreditu kojeg je solemnizirao, niti je imao takve zakonske ovlasti prema mjerodavnom zakonodavnom okviru, pa to što je Ugovor o kreditu solemniziran ne utječe na ocjenu poštenosti spornih ugovornih odredbi.

30. Isto tako kogentnom odredbom članka 327. ZOO-a izričito je propisano da na ništetnost sud pazi po službenoj dužnosti i da se na nju može pozivati svaka zainteresirana osoba, dok je odredbom članka 328. ZOO-a propisano da se pravo na isticanje ništetnosti ne gasi.

31. Međutim, unatoč tome što je utvrđena djelomična ništetnost odredbi Ugovora o kreditu koje se tiču valutne klauzule i kamatne stope promjenjive po odluci banke, primjenom članka 102. stavak 2. ZZP/07 i članka 105. stavak 1. ZOO-a, predmetni ugovor može opstati i bez ništetnih odredaba prema kojima se redovne kamatne stope mijenjanju sukladno Odluci o kamatnim stopama tuženika i prema kojima se obveze tužitelja obračunavaju po srednjem tečaju banke za CHF na dan plaćanja. Budući da

su prema odredbi članka 1021. ZOO-a bitni sastojci ugovora o kreditu obveza davanja određenog novčanog iznosa i obveza vraćanja iskorištenog iznosa novca uz obvezu plaćanja ugovorenih kamata, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom, eventualna ništetnost odredaba u dijelu u kojem je ugovoren zaštitna klauzula i način na koji se mijenja kamatna stopa, s obzirom da to nisu bitni elementi ugovora o kreditu i ugovor može opstati bez njih, ne povlači ni ništetnost cjelovitih odredaba o glavnom predmetu i cijeni, a još manje ništetnost cijelog ugovora. Konačno, odredbama članka članka 102. ZZP/07 izričito je propisano da ništetnost pojedine odredbe ugovora ne povlači ništetnost i samog ugovora ako on može opstati bez ništetne odredbe, a odredba o glavnom predmetu i cijeni može opstati i bez zaštitne klauzule i bez određivanja na koji se način mijenja kamatna stopa. U tom smislu ističe se da ništetni dio odredaba Ugovora o kreditu koje se tiču valutne klauzule i kamatne stope promjenjive po odluci banke ima se načelno smatrati kao da nikada nije postojao tako da ne može imati učinak u odnosu na potrošača, s posljedicom uspostave pravne i činjenične situacije u kojoj bi se potrošač nalazio kada navedena odredba ne bi postojala. S obzirom na to da su stranke predmetnog ugovora načelno iskazale suglasnu volju da se na predmetni ugovor primjenjuje promjenjiva kamatna stopa, a u trenutku sklapanja ugovora je iznosila 5,25% godišnje na ugovorni odnos se primjenjuju te odredbe o visini kamatne, sve dotle dok se na zakonom propisani način nije nadomjestio dio ugovorne odredbe koji je utvrđen ništetnim. Isto vrijedi i za tečaj, koji u vrijeme isplate kredita iznosio 1 CHF=4,648700 HRK, odnosno to je visina tečaja koja je tužitelju u vrijeme ugovaranja bila poznata, odnosno navedena u otplatnom planu koji mu je uručen te na koji je pristao.

32. Visina preplate s osnova promjene tečaja i promjene kamatne stope, kao i tzv. negativne razlike, utvrđeni su na temelju nalaza i mišljenja vještaka financijske U odnosu na financijsko vještačenje najprije treba reći da je vještak u svom nalazu i mišljenju dao dvije varijante izračuna i to prvu, u odnosu na primjenu zakonski utvrđene kamatne stope od 3,23% godišnje na inicijalni otplatni plan i drugu, bez primjene zakonski utvrđene kamatne stope od 3,23% godišnje na inicijalni otplatni plan. Sud je u cijelosti prihvatio prvu varijantu izračuna kao mjerodavnu (uz primjenu zakonski utvrđene kamatne stope od 3,23% godišnje na inicijalni otplatni plan) jer je nesporno da se na konkretan odnos, a prema kogentnoj zakonskoj odrebi članka 11.a st. 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" 143/13), od 01. siječnja 2014. godine primjenjivala kamatna stopa od 3,23 % godišnje. Dakle, druga varijanta izračuna je hipotetska i stoga nevažna za ovaj predmet.

33. Vještak je u prvoj varijanti izračuna naveo kako je tužitelj na ime preplaćene kamate do konverzije više uplatio 483,10 eura, a na ime preplaćenog tečaja 11.878,57 eura. Zatezne kamate na ime preplaćene kamate i tečaja do konverzije iznose ukupno 3.979,87 eura (Tablica na listu 32 Nalaza). Tužitelju je u konverziji priznata preplata u iznosu od 820,26 eura. Pod pretpostavkom da je tijekom cijelog razdoblja otplate kredita tečaj CHF bio jednak tečaju na dan isplate kredita, tužitelj je, na ime tečajnih razlika do konverzije manje uplatio 271,75 eura, a negativna razlika kamata iznosi 1.244,50 eura. Tuženik je proveo konverziju tužiteljevog kredita iz CHF u EUR na dan 30.09.2015, sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (N.N. 102/15), te je na taj način matematički izjednačio tužitelja sa jednakim kreditom podignutim sa valutnom klauzulom EUR. U obzir su

uzete sve uplate tužitelja, pa tako i oni iznose koji su ovdje iskazani kao njegova preplata po kamati i valuti u odnosu na ništetnost promjene kamate i valutne klauzule CHF.

34. Citirani nalaz i mišljenje sud je prihvatio jer cijeni da je isti dan objektivno i u skladu sa pravilima struke te je vještak jasno, argumentirano i provjerljivo obrazložio kojom je metodologijom došao do svojih zaključaka.

35. Prema članku 296. stavak 1. i 3. i članku 323. st. 1. i 2. ZOO-a u slučaju ništetnosti ugovora svaka ugovorna strana dužna je vratiti sve ono što je primila na temelju takva ugovora, te je ugovaratelj koji je kriv za sklapanje takvog ugovora, odgovoran svom suugovaratelju za štetu koju trpi zbog ništetnosti ugovora ako ovaj nije znao ili prema okolnostima nije morao znati za postojanje uzroka ništetnosti. Tužitelju je plaćanjem anuiteta obračunatog na dan plaćanja prema tečaju CHF tuženika te prema kamatnoj stopi višoj od početno ugovorene tijekom utuženog razdoblja nastala šteta, a tuženik je stekao nepripadnu korist na temelju tih ništetnih odredbi koju je primjenom pravila o stjecanju bez osnove iz članka 1111. ZOO dužan vratiti tužitelju, zajedno sa zateznom kamatom od dana stjecanja u skladu s odredbom čl. 1115. ZOO-a, a datumi stjecanja razvidni su iz nalaza i mišljenja vještaka.

36. Upućuje se i na stajalište Vrhovnog suda Republike Hrvatske u odluci Rev-1096/2022 od 8. studenog 2022. godine prema kojem se sklapanjem dodatka ugovoru kojim je izvršena konverzija kredita sukladno ZID ZPK/15 ne gubi pravo na potraživanja preplaćenih iznosa temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu te korisnik kredita zadržava pravo potraživati eventualnu razliku preplaćenih iznosa temeljem nepoštenih i ništetnih odredbi Osnovnog ugovora o kreditu, ako takva razlika postoji. Naime, korisnici kredita ne mogu kumulirati pretplatu koja im je priznata konverzijom i onu koja im proizlazi iz nepoštenih i ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu do dana konverzije, nego imaju pravo na razliku ukoliko ona postoji, a što se utvrđuje financijskim vještačenjem.

37. Budući je provedenim financijskim vještačenjem utvrđeno postojanje preplate priznate konverzijom u iznosu od 820,26 eura, za taj je iznos, dakle, valjalo umanjiti tužiteljevo potraživanje prema pravilima o uračunavanju ispunjenja iz članka 172. ZOO-a. Kako je navedeni iznos obračunat s danom 30. rujna 2015., isti je valjalo oduzeti od zateznih kamata koje su tekle na iznose koji tužitelju pripadaju po osnovi ništetnih odredbi osnovnog ugovora o kreditu do istog dana (30. rujna 2015.). Iznos tako obračunatih kamata jest 3.979,87 eura, a umanjeno za 820,26 eura iznosi 3.159,61 eura.

38. Tužitelju stoga pripada iznos od 11.878,57 eura (preplata po valuti i kamati) sa zateznim kamata koje teku od 1. listopada 2015. do isplate, te preostali iznos obračunatih kamata do 30. rujna 2015., ukupno 15.878,57 eura. Za iznos preplate priznate u konverziji (820,26 eura) je tužbeni zahtjev odbijen, kao i za preostali zatraženi iznos od 697,29 eura kojeg tužitelj potražuje primjenom varijante 2 Nalaza i mišljenja, za koju je već pojašnjeno da je hipotetska i stoga na njoj tužitelj ne može temeljiti svoje potraživanje.

39. U odnosu na prigovor nedostatka aktivne legitimacije tužitelja vezano za uplate na uplate izvršene od strane trećih osoba valja imati na umu odredbe čl. 210. i 296. ZOO-a, te je potrebno ukazati i na stav Vrhovnog suda Republike Hrvatske izražen u odluci Rev- 153/2024-2 od 29. svibnja 2024.: „Korisnik kredita ovlašten je zahtijevati stečeno bez osnove i za one uplate koje je izvršavao sudužnik po kreditu ili koji drugi sudionik kreditnog odnosa, odnosno koje je vršila treća osoba koja nije stranka ugovora o kreditu, a koje su uplate izvršene u ime i za račun korisnika kredita.“ Kako je u konkretnom slučaju tužitelj korisnik kredita te su sve uplate izvršene u njegovo ime i za njegov račun, isti je ovlašten zahtijevati sve što je tuženik bez osnove stekao.

40. Prigovor zastare nije osnovan. Naime u konkretnom slučaju je ništetnost ustanovljena u postupku kolektivne zaštite potrošača te zastarni rok počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ništetnost u postupku kolektivne zaštite potrošača (pravno shvaćanje sa sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 31. siječnja 2022.). Navedeno znači da je podnošenjem kolektivne tužbe za zaštitu kolektivnih prava Trgovačkom sudu u Zagrebu u predmetu poslovnog broja P-1401/2012 (tijekom 2012.) prekinut tijek zastare u smislu odredbe članka 241. ZOO-a, dok je pravomoćnim okončanjem tog spora zastara počela teći ispočetka, s time da se vrijeme prije prekida ne uračunava u tijek zastare u smislu odredbe članka 245. ZOO-a. Presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovnog broja P-1401/2012 iz postupka kolektivne zaštite interesa potrošača, u dijelu kojim je utvrđena nepoštenost odredbi o redovnoj kamatnoj stopi koja je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditu promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke postala je pravomoćna donošenjem odluke Visokog trgovačkog suda u Zagrebu poslovnog broja PŽ-7129/13 od 13. lipnja 2014., a u dijelu kojim je utvrđena nepoštenost odredbi koje se odnose na valutnu klauzulu CHF, postala je pravomoćna donošenjem odluke poslovnog broja PŽ-6632/17 od 14. lipnja 2018. Slijedom navedenog, a kako predmetno potraživanje zastarijeva u općem zastarnom roku od 5 godine u smislu odredbe čl. 225. ZOO-a, te kako od 13. lipnja 2014. odnosno od 14. lipnja 2018. do utuženja 12. lipnja 2019. (list 1 spisa), nije protekao rok od 5 godina, to je prigovor zastare neosnovan.

41. Isto vrijedi i za preinačeni dio, budući da su pretpostavke za tu dispoziciju nastupile neovisno od utjecaja tužitelja. Kao što je navedeno, na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 26. studenoga 2021. usvojen je zaključak da je u predmetima korisnika kredita u švicarskim francima dopuštena preinaka tužbe nakon provedenog dokaza financijskim vještačenjem. Tužitelj je, stoga, pouzdajući se u takav zaključak, imao legitimno očekivanje da će nakon provođenja tog dokaza moći uskladiti zahtjev s rezultatima istog. Pri tome, tužitelj nakon podnošenja tužbe (a koju je podnio unutar zastarnog roka u odnosu na restitucijski zahtjev na ime ništetne valutne klauzule) nije imao mogućnosti utjecati na tijek postupka i na okolnost kad će biti određeno i provedeno financijsko vještačenje, točnije hoće li ono biti provedeno prije ili nakon isteka petogodišnjeg roka računajući od pravomoćnosti presude Trgovačkog suda u Zagrebu pod posl. br. P-1401/12. Kada bi se uzelo da je u takvim okolnostima dopuštena preinaka tužbe, ali da se prigovor zastare za preinačeni dio ima računati vezano za dan preinake, to bi po ocjeni ovog suda za posljedicu imalo to da je tužitelju omogućeno pravo na pristup suda, ali da je to pravo iluzorno i nije takvo da tužitelju

omogućuje stvarno ostvarenje njegovih prava, što je u protivnosti s člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe (u daljnjem tekstu: Konvencija). Ujedno, takvo tumačenje dovelo bi do nezakonitog miješanja u pravo tužitelja na mirno uživanje prava vlasništva, koje je zaštićeno člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Naime, "vlasništvo" kako ga tumači Europski sud za ljudskih prava (dalje u tekstu: ESLJP) obuhvaća i potraživanja u odnosu na koja podnositelj zahtjeva može tvrditi da ima barem legitimno očekivanje (koje mora biti konkretnije naravi od same nade) da će biti ostvareno (usp. odluku ESLJP, Gavella protiv Hrvatske, Zahtjev br. 33244/02)), pa u tom smislu valja sagledati i tužiteljevo potraživanje u ovom predmetu. Naime, ako bi se uzelo da se za tužbe preinačene po provedenom vještačenju nakon 13. lipnja 2019. odnosno 14. lipnja 2023. nastupa zastara potraživanja, to bi moglo dovesti do situacije u kojoj bi tužitelji mogli izgubiti svoje pravo na isplatu zbog mogućeg odugovlačenja suda, to jest, zbog razloga koji su izvan njihove kontrole. Takva bi situacija ozbiljno ugrozila načelo pravne sigurnosti i bila bi suprotna načelu vladavine prava (usp. odluku ESLJP, Vrbica protiv Hrvatske, Zahtjev br. 32540/05). Isto tako, takvim postupanjem tužitelj bi bio u neravnopravnom položaju u odnosu na tužitelje u usporedivim predmetima u kojima je vještačenje provedeno prije isteka petogodišnjeg roka računajući od pravomoćnosti presude Trgovačkog suda u Zagrebu pod posl. br. P-1401/12. Stoga, u svjetlu navedenih odredaba Konvencije, sud ocjenjuje da je podnošenjem tužbe prekinut tijek zastare u pogledu cjelokupnog tužiteljevog potraživanja

42. Nije osnovan niti tuženikov prigovor radi prebijanja. Što se tiče visine tuženikovog potraživanja, treba reći da je vještak utvrdio da je tužitelj u određenom razdoblju vršio otplatu anuiteta kredita po tečaju nižem od tečaja važećeg na dan korištenja kredita, odnosno po kamatnoj stopi nižoj od one koja je važila na dan korištenja kredita, i to upravo u onim iznosima čije prebijanje tuženik zahtijeva. Međutim, tuženik nema pravo zahtijevati isplatu i naknadu predmetnog iznosa od tužitelju niti za taj iznos postoji tražbina tuženika prema tužitelju pa kako za taj iznos ne egzistira novčano potraživanje tuženika prema tužitelju, to je po tuženiku istaknuti prigovor rad prebijanja, neosnovan. U konkretnom slučaju, tuženik je kao jača ugovorna strana povrijedio kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita zaključujući ugovore o krediti koristeći u istima ništetne i nepoštene ugovorne obveze u ugovorima o potrošačkom kreditiranju, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja predmetnih ugovora nije kao trgovac potrošače u cijelosti informirao o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u svezi zaključenja predmetnih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana, čime je tuženik postupio suprotno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača, kako je to konačno i utvrđeno u kolektivnom sporu, to tuženik, kao trgovac, koji je kriv za sklapanje ništetnih odredba ugovora, konkretno odredbe o valutnoj klauzuli, nema pravo od tužitelja kao potrošača, zahtijevati bilo kakvu naknadu ni s osnove naknade štete koju je eventualno sam pretrpio zbog djelomične ništetnosti ugovora obzirom da takvo pravo, a sve u smislu odredbe čl. 323 st. 2 ZOO-a, pripada samo onoj ugovornoj strani koja nije odgovorna za sklapanje ništetnog ugovora, a što je konkretno tužitelj, a ne i tuženik koji je odgovoran za ugovaranje ništetnih odredbi ugovora. Osim toga, u predmetnom razdoblju tužitelj ništa nije primio od tuženika već je tuženiku izvršio isplatu kako je on od njega zatražio i obračunao te je u tom razdoblju došlo isključivo

do prijelaza imovine tužitelja u imovinu tuženika a ne i do prijelaza imovine tuženika u imovinu tužitelja da bi tuženiku pripadalo pravo bilo što zahtijevati od tužitelja i primjenom pravila o stjecanju bez osnove iz odredbe čl. 1111 ZOO-a. Slijedom svega naprijed iznijetog, valjalo je odlučiti kao u točki VI. i VII. izreke presude.

43. Zaključno treba reći i da sklapanjem Aneksa Ugovoru nije otklonjena posljedica ništetnosti ovih odredbi Ugovora o kreditu. Naime, ZIDZPK, na temelju kojeg propisa je i zaključen Aneks Ugovoru, odredio je izračun novog iznosa kreditne obveze potrošača koja se u bitnom sastojala u tome da se od početka kredita izradi preračun iz valute CHF u valutu eura kako bi se dobila nova glavnica kredita na dan 30. rujna 2015. u eura i po kojoj će se vršiti otplata kredita prema novoj osnovi- Dodatku ugovoru o kreditu. Način izračuna konverzije propisan je člankom 19.c ZIDZPK, a sastojao se u tome da su se uplate potrošača po stvarnom kreditu uspoređivale sa uvjetima simuliranog kredita u valuti eura, stvarnim uplatama se zatvarao taj simulirani kredit i na taj način se izradilo stanje kredita na dan 30. rujna 2015. Navedenom usporedbom potrošači su imali manjak ili višak plaćenih sredstava, a te im je na temelju tog stanja ponuđena mogućnost sklapanja dodatka ugovora o kreditu za daljnju otplatu kredita (čl. 19.e st. 1. ZID ZPK). Dakle, cilj ZIDZPK bio je izjednačiti korisnike kredita u CHF sa korisnicima kredita u valuti eura. Tužitelj se, međutim, nije odrekao svog potraživanja niti prava na potpuno obeštećenje, a što je u konačnici propisano i odredbom članka 41. Zakona o zaštiti potrošača. Potrošač se ne može odreći svojih prava niti mu se ista mogu ograničiti. Sukladno pravnom shvaćanju iz presude Suda EU C-452/18 (Ibercaja Banco) odricanje potrošača od zaštite koju mu pruža Direktiva 93/13 može biti samo ukoliko to potrošač želi i izričito iskaže (slobodno i informirano). U osnovi se može reći da je cilj ZIDZPK bio prvenstveno gospodarske prirode, a to je da se olakša otplata kredita potrošačima i da ih se dovede u situaciju da od 30. rujna 2015. otplaćuju kredite na način kako ih otplaćuju potrošači koji su ugovorili kredite s valutnom klauzulom u eura. Na to ukazuje činjenica da ZID ZPK nije do 30. rujna 2015. ispravljao odredbu o kamatnoj stopi niti je propisana posebna metodologija obračuna kamata u konverziji, a niti je kredit sveden na kredit u kunama bez valute CHF. Dakle, primjenom citiranog propisa nije se za potrošača utvrđivao pojedinačni iznos za koji je potrošač bio oštećen po nepoštenim ugovornim odredbama, niti su utvrđivani iznosi koje je trgovac neosnovano stekao.

44. Vrhovni sud Republike Hrvatske u obrazloženju svoje odluke Gos 1/2019 navodi da je cilj navedenog propisa bilo otklanjanje nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i otklanjanje dužničke krize. Dakle, po ocjeni ovoga suda konverzija ima samo učinak promjene valute kredita, a ne i saniranja nevaljane odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi odnosno ne i obeštećenje potrošača. Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku broj Gos 1/2019 dana 04. ožujka 2020. donio je odluku da "Sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (N.N. 102/15) ima pravne učinke i valjan je u slučaju kada su ništetne odedbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli."

45. Ustavni sud Republike Hrvatske ZIDZPK ocijenio je usklađenim sa Ustavom Republike Hrvatske, te rješenjem broj U-I-3685/20'15 i dr. od 04. travnja 2017. nije prihvatio prijedlog za ocjenu suglasnosti s Ustavom tog Zakona. U svojoj odluci

Ustavni sud navodi da pored formalne i materijalne ustavnosti ZID ZPK ima legitiman cilj koji se ogleda u povećanju socijalne zaštite, sprječavanju nastavljanja nepoštenih poslovnih prakse kreditnih institucija i sprječavanju produbljivanja dužničke krize, te da je navedena mjera (konverzija) razmjerna legitimnom cilju koji se htio postići jer su propisane mjere bile prikladne i nužne te nije postojala druga manje tegobna ili ograničavajuća mjera, a niti je njome nametnut prekomjeran teret kreditnim institucijama.

46. Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku nije eksplicitno dao odgovor na pitanje obeštećenja potrošača po provedenoj konverziji. Iako se ukazuje u citiranoj odluci na to presuda Dunai ne bi bila primjenjiva iz razloga što je konverzija u Republici Hrvatskoj bila dobrovoljna, u citiranoj je presudi sud zauzeo shvaćanje o utjecaju zakonodavne intervencije na prava potrošača temeljem Direktive 93/13 na način da ona ne ukida pravo na obeštećenje potrošača i da ne može ukinuti pravo potrošača na povrat koristi koju je trgovac stekao na temelju nepoštenog ugovora odnosno nepoštenih ugovornih odredbi, a da pravo na potpuno obeštećenje nema posebnog utjecaja na karakter intervencije, da li je bila izravna ili dobrovoljna. Kako je već ranije navedeno, iz presude C-452/18 Ibercaja Banco proizlazi bi da se potrošač kod dobrovoljnog sporazuma zaštite iz Direktive 93/13 pa i prava na potpuno obeštećenje može odreći samo izričito, slobodno i informirano. U konkretnom slučaju takvog odreknuća nema.

47. Može se reći da temeljem Direktive 93/13 i citiranih presuda Dunai i Ibercaja Banco, proizlazi da neovisno o tome na koji način nacionalni sud cijeni na temelju zakonske intervencije sklopljene dodatke ugovora, da li kao izravnu intervenciju ili volju stranaka, oni ne smiju i ne mogu umanjiti zaštitu koju jamči Direktiva 93/13 na način da ne smiju onemogućiti povrat koristi koju je trgovac neosnovano stekao, a pogotovo ne protivno volji potrošača ako se takve zaštite i obeštećenja nije odrekao. Treba spomenuti i to da se Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci Rev-2868/2018 od 12. veljače 2019. izjasnio da bez obzira na sklapanje dodatka ugovora o kreditu tužitelji imaju pravni interes i ovlašteni su tražiti ništetnost pojedinih ugovornih odredbi kako bi na temelju toga mogli ostvariti neka eventualna prava koja im pripadaju. Konverzija kredita s valutnom klauzulom u CHF u kredit s valutnom klauzulom u eura-ima sklapanjem aneksa ugovora o kreditu izvršena je temeljem ZIDZOPK-a, a radi se o aktu kojim se temeljem zakona nalaže bankama izmjena odredbi iz osnovnog ugovora te eventualno do danas sklopljenih dodataka i to valuta kredita, kamatna stopa i iznos preostale neotplaćene glavnice kredita, te postiže sporazum iz članka 19. c točka 6. ZIDZOPK-a na način kako to nalaže zakon. Po ocjeni ovog suda tzv. konverzija, odnosno potpisivanje aneksa ugovora o kreditu između stranaka nije od značaja za ovdje postavljeni tužbeni zahtjev budući da se niti odredbama ZIDZOPK-a, a niti navedenim aneksima, izrijeком ne spominje način rješavanja ugovornih odredbi kojima se u ugovorima o kreditima s valutom u CHF ugovarala promjenjiva kamatna stopa, kao što se ne spominje niti na koji način bi se trebala riješiti eventualna ništetnost tih odredbi koje se tiču promjenjive kamatne stope, a koja ništetnost je nastupila zbog činjenice da su banke bez prethodnog pregovaranja s korisnicima kredita same, tj. nepošteno, ugovarale s valutnom klauzulom u CHF i kamatnom stopom promjenjivom po jednostranoj odluci bake. Glavni motiv i svrha navedenog zakona bila je da se položaj korisnika kredita u valuti CHF, kao potrošača, izjednači s

položajem u kojem bi bili da su koristili kredit denominiran u valuti eura-u. Aneksima ugovora o kreditu uređuje se pitanje određivanja kamatne stope nakon sklapanja istih, odnosno njima se ne rješava pitanje preplaćenih kamata u kreditima u valuti CHF kroz ovdje utuženi period, a do koje preplate je došlo zbog nepoštenog postupanja banaka, koje je utvrđeno ništetnim.

48. Što se tiče odredbe članka 10. 1. Ugovora o kreditu o naknadi za obradu kredita, najprije treba reći da valjanost tih odredbi nije bila predmetom kolektivnog spora na koji se tužitelj pozvao pa je to pitanje valjalo raspraviti u ovom predmetu.

49. Provedeni dokazi ukazuju da se radi o odredbi koja je sastavni dio standardnog ugovora o kreditu sastavljenog od banke. Tužitelj je iskazao da se o odredbi o plaćanju jednokratne naknade nije pojedinačno pregovaralo i da je unijeta u ugovor bez utjecaja korisnika kredita na njegov sadržaj te je korisnik doveden u situaciju prihvaćanja ili ne prihvaćanja postavljenih uvjeta odnosno nametnutih obveza, pri čemu takve naknada nije predviđena ZOO-om koji isključivo kamatu smatra cijenom pozajmljenog novca. Tuženik koji je nedvojbeno sastavio predmetnu ugovornu odredbu i o kojoj se nedvojbeno nije pojedinačno pregovaralo, nije dokazao opravdanost ugovaranja naknade u postotku od odobrenog iznosa kredita (0,75%) koju je naplatio u trenutku korištenja kredita. Osim što u čl. 10. Ugovora o kreditu nije navedeno na što se jednokratna naknada odnosi, tuženik u ovom postupku nije dokazao koja usluga ili troškovi su podmireni iz te naknade, a koji bi bili u izravnoj vezi s Ugovorom o kreditu. Tužitelj je, doduše, u odgovoru na tužbu naveo troškove koje ima vezano za kreditno poslovanje, no nije ničim dokazao da je konkretna naknada utrošena u te svrhe niti to proizlazi iz samog Ugovora o kreditu. Valja ukazati da je Sud Europske unije u spojenim predmetima C-224/19 i C-259/19 vezano uz nepoštenost ugovorne odredbe o tzv. ulaznoj naknadi odgovorio na prethodno pitanje koje glasi: „3. Članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da ugovorna odredba ugovora o zajmu sklopljenog između potrošača i financijske institucije kojom se potrošaču nalaže plaćanje naknade za otvaranje može stvoriti na štetu potrošača znatniju neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka u suprotnosti sa zahtjevom dobre vjere, kad financijska institucija ne dokaže da ta naknada odgovara stvarno pruženim uslugama i nastalim troškovima, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.“ Primjenjujući isto na konkretan slučaj u kojem tuženik nije dokazao koji troškovi/usluge su obuhvaćeni ugovorenim tzv. naknadom za obradu kredita, očito je da je ta odredba u tom smislu nerazumljiva te je kao takva uzrokovala neravnotežu u pravima i obvezama korisnika kredita što je suprotno načelu ravnopravnosti sudionika u obveznim odnosima, načelu dužnosti njihove suradnje te načelu zabrane zlouporabe prava i stoga je ništetna odnosno ništava u skladu s člankom 324. ZOO-a i 96. stavak 1. ZZP/07.

50. Posljedično, tuženik je dužan vratiti tužitelju plaćeni iznos po osnovi ništetne odredbe članka 10. Ugovora o kreditu temeljem članka 323. stavak 1. u vezi članka 1111. stavak 1. ZOO-a, sa zateznom kamatom primjenom čl. 1115. ZOO-a jer je tuženik nepošten stjecatelj novčanog iznosa kojeg je primio temeljem nepoštene odredbe članka 10. Ugovora o kreditu koje je u svoju korist uvrstio u Ugovor o kreditu. Odluka o kamama donesena i pozivom na članak 29. stavak 1. i 2. ZOO. Visina i datum naplate utvrđeni su uvidom u knjigovodstvenu karticu prema kojoj je tužitelju 19. ožujka

2008. naplaćena ulazna naknada od 1.222,50 CHF, što prema tada važećem tečaju (prema nalazu vještaka) od 4.648700 kn za 1 CHF iznosi 5.683,03 kn (utuženih 754,27 eura).

51. Prigovor zastare tuženika nije osnovan jer je ovom presudom utvrđena ništetnost dijela odredbe čl. 10. Ugovora o kreditu, a zastara restitucijskog zahtjeva po tom osnovu teče od pravomoćnosti prvostupanjske presude (što znači da nije ni počela teći), a takvo je i pravno shvaćanje zauzeto na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 31. siječnja 2022.).

52. Odluka o trošku temelji se na odredbi članka 154. stavak 5. i članka 155. ZPP-a. Naime, prilikom ocjenjivanja uspjeha stranaka u ovom sporu sud je imao u vidu da je tužitelj u cijelosti uspio sa svojim zahtjevima za utvrđenje ništetosti dijela odredbi Ugovora o kreditu te u pretežitom dijelu sa svojim restitucijskim zahtjevom, odnosno tužitelj nije uspio samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi, slijedom čega je sud odlučio da je tuženik tužitelju dužan naknaditi sve potrebne troškove, prema vrijednosti predmeta spora i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" br. 138/23. dalje: Tarifa). Tužitelju je priznat trošak zastupanja po punomoćniku iz reda odvjetnika i to za:

- sastav tužbe 500,00 eura po Tbr. 7.1.
- sastav četiri obrazložena podneska i to od 8.5.2020., 11.1.2021., 18.2.2021. i 18.4.2021. 500,00 eura po radnji po Tbr. 8.1
- sastav dva obrazložena podneska izvan Tbr. toč. 8 i to od 18.4.2024. i 17.9.2025 200,00 eura po radnji po Tbr. 8.3
- zastupanje na tri ročišta 500,00 eura po radnji Tbr. 9.1

sve u svezi Tbr 54. Tarife, pa tužitelju na ime zastupanja po odvjetniku pripada ukupno 4.400,00 eura, što uvećano za PDV iznosi 5.500,00 eura. Uz navedeno tužitelju pripada i naknada troška u visini plaćene pristojbe na tužbu (148,65 eura) i predujma za vještačenje od 550,13 eura, sveukupno 6.198,78 eura. Tužitelju nije priznat trošak za sastav podneska kojim se poziva na sudsku praksu (20.9.2019.), kojim obavještava sud da je platio predujam za vještačenje (16.1.2025. i 23.7.2025) i kojima požuruje postupanje suda (14.1.2026. i 17.3.2026), jer se ne radi o podnescima potrebnim za vođenje postupka. Isto vrijedi i za troškovnik jer je tužitelj mogao zatražiti trošak uz svaku poduzetu radnju. Na priznati parnični trošak tužitelju je dosuđena zatezna kamata tekuća od presuđenja do isplate sukladno čl. 151. stavak 3. ZPP-a u visini određenoj čl. 29. st. 2. ZOO-a.

43. Slijedom svega iznijetoga, odlučeno je kao u izreci.

U Opatiji 27. svibnja 2026.

Sutkinja:

Ana Župić

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 dana od dana primitka pisanog otpravka iste. Žalba se podnosi sukladno odredbi članku 106.a stavak 5. ZPP-a. O žalbi odlučuje nadležni županijski sud.

Dostaviti:

1. Tužitelju po punomoćniku
2. Tuženiku po punomoćniku

Broj zapisa: **9-30888-a872b**

Kontrolni broj: **0f506-442c3-c7bbf**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Rijeci** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.